

Møte onsdag den 18. november 2009 kl. 10

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 16):

1. Spørretime
 - muntlig spørretime
 - ordinær spørretime
2. Referat

Presidenten: Representanten Hans Olav Syversen vil framsette et representantforslag.

Hans Olav Syversen (KrF) [10:02:30]: På vegne av representantene Geir Jørgen Bekkevold, Kjell Ingolf Ropstad og meg selv har jeg gleden av å framsette et representantforslag om å styrke etikkarbeidet i Statens pensjonsfond – Utland.

Presidenten: Representanten Per Arne Olsen vil framsette et representantforslag.

Per Arne Olsen (FrP) [10:03:08]: På vegne av Kari Kjønås Kjos, Jon Jæger Gåsvatn og meg selv vil jeg få lov til å legge fram forslag om tiltak for å sikre økonomisk styring og kostnadskontroll ved helseforetakene.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:03:34]

Spørretime

- muntlig spørretime
- ordinær spørretime

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende statsråder vil møte til muntlig spørretime:

- statsråd Kristin Halvorsen
- statsråd Grete Faremo
- statsråd Magnhild Meltveit Kleppa

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg.

Første hovedspørsmål vil bli stilt av representanten Bård Hoksrud.

Bård Hoksrud (FrP) [10:04:23]: Jeg har gleden av stille spørsmål til samferdselsministeren – kanskje ikke uventet.

Hver uke ser vi oppslag i avisene rundt omkring i hele landet om alvorlige trafikkulykker hvor liv går tapt

på veiene. I 2008 mistet 256 – mødre, fedre, barn, kolleger eller venner – livet i trafikken på norske veier. Undersøkelser viser at dårlige veier ofte er en avgjørende årsak til mange av disse dødsulykkene. Selv små feilvurderinger kan få dødelig utfall på en dårlig og svingete vei uten midtdeler og sikkerhetssoner. Dette handler ikke om tall, men om menneskeskjebnene bak tallene.

I Vestfold og Østfold har motorveitbygging gjort veier som tidligere ble betegnet som dødsveier, om til de tryggeste veiene i landet. Det er ingen tvil om at firefelts motorvei med midtdeler er det mest effektive trafikksikkerhetstiltaket som fins. Derfor er det viktig å satse på en kraftig og rask utbygging av veinettet i Norge. Regjeringen legger opp til fattigslige 230 km ny motorvei de neste ti årene. Dette er lysår unna de enorme behovene Norge har for moderne, sikre og energieffektive veier. I tillegg vil Regjeringen fra 1. januar 2010 overføre 17 000 km dårlige veier med et enormt behov for utbedring og opprustning, og som reformen ikke på noen måte tar høyde for når det gjelder trafikksikkerhet.

Alle vet at en kraftig økning i utbygging av nye, moderne, miljøvennlige og effektive veier vil være det beste trafikksikkerhetskortet for å få redusert antall hardt skadde og drepte i trafikken. Er statsråden enig i dette? Mener statsråden at 230 km motorvei på ti år er noe man kan være bekjent av og fornøyd med, når vi vet at Albania, som er et av Europas fattigste land, på fem år har bygd 759 km motorvei, eller over tre ganger så mye vei som Norge skal bygge de ti neste årene?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [10:06:39]: Eg er einig med representanten Hoksrud i at det har vore mange år med forsømming når det gjeld vegbygging, vedlikehald og andre tiltak på samferdselsområdet som vi må få retta opp. Noko av dette har vi fått gjort i dei fire føregåande åra. Vi har ein meget ambisiøs Nasjonal transportplan for dei ti neste åra. Det betyr at vi går inn med tiltak allereie i neste års budsjett.

Så er det slik at dette landet vårt er så mangfaldig at vi skal satsa på motorveg, men det er faktisk nødvendig òg å satsa på andre typar vegar, dersom vi skal ha som ambisjon – som Regjeringa har – at folk skal ha valfridom med omsyn til kor dei vil bu, og om vi vil ha eit variert næringsliv over heile landet.

Vi har altså føreteke ei – bokstaveleg talt – kraftig opprusting med omsyn til vedlikehald. Vi satsar på trafikktryggleik; vi har meir enn dobla innsatsen der i 2009, og vi skal intensivera innsatsen vidare. Så er det viktig å byggja ut motorvegar og andre vegar. Og så trur eg faktisk at når fylkeskommunane no får ansvaret for 80 pst. av vegane, betyr det at det ein vedtek med omsyn til vegane – og at fokuseringa på kva som skal prioriterast, kjem nærare folk, der folk bur – difor er i trygge hender.

Bård Hoksrud (FrP) [10:08:37]: Det er godt å høre at statsråden er enig i at vi har de utfordringene som jeg utfordret statsråden på, men jeg er ikke enig når statsråden sier at vi har satset kraftig på forsering og utbygging. Vi skal altså bygge mindre enn 10 km midtdelere de neste

året. I år skulle vi bygd ca. 10 km, og vi har bygd 6 km. Jeg vil ikke akkurat si at det er veldig ambisiøst.

Jeg er bekymret når fylkeskommunene nå skal overta disse 17 000 km med øvrig riksvei, som er i dårlig forfatning, og som skulle hatt en helt annen tilstand når man overfører disse til fylkeskommunene. Fylkeskommunene er ikke i stand til å ivareta disse veiene. Allerede nå hører vi rykter om at fylkeskommunene vurderer å bruke penger som de skulle brukt på vei, på helt andre ting i fylkeskommunene, fordi de ikke klarer å ivareta de andre oppgavene man har, som er lovpålagt. Her kommer det en sum midler. De er ikke øremerket til veibygging. Jeg ønsker å spørre statsråden hva hun vil gjøre for å ivareta dette.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [10:09:45]: For det første får fylkeskommunene med på veien – bokstaveleg talt – midlar som følgjer dei riksvegane som dei no overtek, og som blir fylkesvegar. For det andre får dei 1 milliard kr ekstra i frie midlar. For det tredje blir det stilt til disposisjon 2 milliardar kr til ei låneordning. Det betyr ein aktivitetsvekst i det nye fylkesvegnettet, inklusiv det gamle, på til saman nærmare 50 pst. – altså nærmare 50 pst. meir aktivitet.

Så føreset eg at fylkeskommunane spelar på den kompetansen som Statens vegvesen har frå fylke til fylke, og dei får altså på ein annan måte enn i dag moglegheit til å prioritera dei vegane og dei strekningane som dei meiner er viktigast, fyrst.

Presidenten: Det blir gitt anledning til tre oppfølgings-spørsmål – først Arne Sortevik.

Arne Sortevik (FrP) [10:11:04]: Forvaltningsreformen fører til at vi flytter ansvaret for veiholdet fra ett nivå – én ansvarlig: staten – til 19 fylkeskommuner. Mener samferdselsministeren virkelig at ved å flytte veiene lenger vekk fra statens pengeriike kasse vil tempoet i utbyggingen av et moderne veinett bli større enn det vi har sett de siste årene? Det er mitt ene spørsmål.

Det andre spørsmålet går på trafikksikringsområdet. Når vi flytter ansvaret fra det statlige nivået parallelt med finansieringen til 19 ansvarlige fylkeskommuner, hvilke tiltak gjøres for å sikre arbeidet med trafikksikring, når ansvarsområdet deles på 19 ulike instanser i forhold til et samlet ansvar tidligere – hos staten?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [10:12:00]: Det skal brukast 322 milliardar kr over ti år på vegar, baner, hamner og farleier. Det er altså ein auke på 100 milliardar kr i forhold til eksisterande plan. Det er heilt openbert at det betyr ein sterkare innsats. Så skal det framleis vera tett kontakt med fylkeskommunane. Staten skal framleis ha eit ansvar for å sørgja for at fylkeskommunane har midlar til å vareta sine oppgåver.

Til trafikktryggleiksarbeid har vi meir enn dobla innsatsen i år, og vi skal intensivera det ytterlegare. Det skal til saman brukast 6 milliardar kr til trafikktryggleikstiltak over ti år. Når fylkeskommunane no har ansvar for ein så stor del av vegnettet, seier det seg sjølv at det samarbeidet

som er med fylkeskommunane på dette feltet, og som vi veit dei er opptekne av, må me forsterka.

Presidenten: Øyvind Halleraker – til oppfølgings-spørsmål.

Øyvind Halleraker (H) [10:13:16]: Jeg vil gjerne fortsette litt med Regjeringens firefeltsambisjoner.

Det er riktig at det står 230 km i tiårsperspektivet, men det er faktisk så lite som 12 km hvert år de første fire årene. Det vil altså si snau 50 km. Min prognose er at Regjeringen ikke kommer til å greie dette, og Regjeringen kommer på etterskudd hele tiden. Det er fordi kostnadene øker, veiene forfaller og trafikken øker enda mer.

Hovedproblemet er at Regjeringen ikke tar de grep som kan sikre at vi får et hensiktsmessig og moderne veinett utbygd langt raskere enn i dag.

Høyre har lansert mange nye løsninger i sin alternative transportplan: smale firefelts løsninger, OPS-løsninger, fondsløsninger. Hva er årsaken til at Regjeringen ikke støtter noen av disse forslagene, som raskere kunne gitt oss et langt bedre veinett i Norge?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [10:14:20]: Eg er veldig glad for det engasjementet som Høyre no viser for samferdsel. Dersom dei hadde vist det same engasjementet seks år tilbake, hadde det ikkje vore så mykje å ta igjen etter dei.

Så til finansieringa. Vi deler ambisjonen om å få mest mogleg veg for pengane. Det er difor Regjeringa prøver ut nye løysingar. Det er difor Statens vegvesen no ser på ein modell der éin entreprenør får ansvaret for éi strekning når det gjeld utbygging, vedlikehald og drift i inntil 15 år. Det er difor vi no har nokre prosjekt som skal føljust spesielt på egne postar.

Når det gjeld nokre av Høyre sine forslag, er det ikkje til å koma forbi at det er omkostningar i nokre prosjekt, etter nokre erfaringar knytte til f.eks. OPS.

Presidenten: Knut Arild Hareide – til oppfølgings-spørsmål.

Knut Arild Hareide (KrF) [10:15:32]: Trafikksikkerheit handlar om holdningar. Derfor er holdningsskapan-de arbeid særdeles viktig. Da er det særleg barn og unge som må få den nødvendige opplæringa. Eg synest me har ein lang veg å gå. Det er enkelte parti som faktisk foreslår å leggje ned UP, og det viser at vi har ein lang veg å gå.

Trygg Trafikk fyller ei viktig rolle i trafikksikkerheitsarbeidet og gjer ein veldig viktig jobb for trafikksikkerheita, særleg blant barn og unge.

I dag er det slik at ut frå den søknaden Trygg Trafikk har sendt, får dei berre ein tredel av det dei ber om for å dekkje sitt viktige arbeid. Komiteen har hatt Trygg Trafikk på høring, så me er sterkt bekymra for det arbeidet som dei skal gjere, på grunn av dei midla som er til rådighet. Vil statsråden prioritere Trygg Trafikk sterkare i åra framover?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [10:16:39]: Eg er heilt klart einig med transportkomiteen sin leiar i at det er viktig å fokusera på trafikktryggleik, og det gjer òg Regjeringa. Vi doblar innsatsen og meir enn det no i 2009. Vi skal forsterka ytterlegare, bl.a. med ulike tiltak som midtdelarar og rumlefelt, men òg på den haldningsskapande sida – det gjeld fart, rus, bilbelte og overfor ungdom.

Så er det slik at Trygg Trafikk gjer eit svært viktig arbeid, og det er slik at dei raud-grøne i komiteen òg har teke opp det same som Hareide no tek opp, nemleg at Trygg Trafikk kunne gjort endå meir arbeid med meir midlar. Eg er innstilt på å gå ein runde for å sjå på om vi kan koma Trygg Trafikk og komiteen i møte med eventuelle nye midlar allereie i 2010.

Presidenten: Vi går vidare til neste hovudsprøsmål.

Elisabeth Aspaker (H) [10:17:57]: Mitt spørsmål går til kunnskapsminister Kristin Halvorsen.

Denne uken kom resultatet fra det fjerde tilsynet med kommunal kontroll med kvaliteten i skolen. For fjerde gang er konklusjonen at kommunene svikter en av sine viktigste oppgaver: å sikre en skole med høy kvalitet. Til Aftenposten sier kunnskapsministeren:

«(...) at tilsynene har bekreftet utdanningsmyndighetenes bekymring for at lovverket ikke blir godt nok forstått.»

For Høyre er det kort og godt uforståelig at denne bekymringen ikke er fulgt opp av handling. Hvordan er det mulig at 70 pst. av kommunene kan sluntre unna kontroll uten at statsråden setter strakstiltak på sin dagsorden? Jeg betviler ikke Kristin Halvorsens engasjement for «ungene våre», som hun sier, men hvorfor er da statsråden ikke like opptatt av matte som av mat? Det er fullt mulig å være for kunnskap og mot mobbing på samme tid.

Hensynet til elevene gjør at skolestatsråden har inderlig dårlig tid. Det må være pinlig for partilederen at hennes to forgjengere fra SV åpenbart har sovet i de fleste timene siden første tilsyn i 2006. Faktum er at SV har styrt Kunnskapsdepartementet i fire år uten å ta affære. Saken er en stygg ripe i SV-lakken. Om SV er opptatt av sosial mobilitet, er en god skole med tilpasset opplæring en sikker vei å gå. Når skolen svikter, er det de minst ressurssterke elevene som har aller mest å tape. Kunnskapsministeren har nå varslet nye tilsyn ved alle skoler i 2010, men flere tilsyn løser ingen problemer om man ikke etterpå tar tak i problemene.

Jeg går ut fra at kunnskapsministeren deler Høyres analyse at kvalitetskontrollen i skolen ikke fungerer. Hvor mener statsråden at de to foregående kunnskapsministrene fra SV har sviktet?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:20:05]: For det første nekter jeg å være med på en beskrivelse av norsk skole som om det skulle være en evig jammerdal stort sett preget av mye dårlig arbeid. Slik er det ikke. Det foregår mye bra arbeid rundt om i norsk skole, men vi har en del utfordringer. De utfordringene har vi tatt tak i, f.eks. i meldingen om kvalitet i skolen, fordi vi vet vi er for dårlige

på en del områder. Det dreier seg om hvordan elevene vurderes og får tilbakemelding, det dreier seg om nettopp det tilsynet og den tilsynsrapporten fra Utdanningsdirektoratet som representanten Aspaker er inne på, men det dreier seg ikke om at det ikke har vært en konsentrasjon om å få til bedre kvalitet i utdanningen framover. De utfordringene som vi nå får fra Utdanningsdirektoratet i forbindelse med rapportene de har for sitt tilsyn i 2009, er dels å følge opp bedre, men også om opplæringsloven og lovverket er utformet på en slik måte at det er uklart hva som menes. Det er en betydelig utfordring, fordi det må være et visst skjønn med hensyn til hvordan man følger opp det som står i opplæringsloven. Men vi har nå fått noen utfordringer i forbindelse med dette tilsynet, og dem skal vi ta med oss.

Elisabeth Aspaker (H) [10:21:24]: Problemet i norsk skole er jo ikke alt det som fungerer. Problemet i norsk skole er alt det som ikke fungerer. Fra Høyres side vil vi sterkt advare mot bortforklaringer og fortsatte forsømmelser når det gjelder kvalitetskontroll i skolen, for konsekvensen kan bli at vi kommer til å utvikle A- og B-skoler. Problemet med de tiltakene som kunnskapsministeren har gjort til sine kampsaker, er at mange av dem vil ta svært lang tid før de virker, og at dette er utilstrekkelig. Derfor må statsråden tenke nytt og ha plass til flere tanker i hodet samtidig.

Statsråden bør også innse det problematiske i at Regjeringen legger lokk på viktige resultater i skolen, og at det fratar oss mye av det grunnlaget vi trenger for å gripe inn på vegne av elever og følge opp skoler med kvalitetssvikt. Ser statsråden at manglende innsyn og åpenhet om resultat og utvikling i skolen kan være en trussel mot kvaliteten i skolen og mot elever i skoler som blir «glemte» av sin kommune?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:22:27]: Resultatet fra de nasjonale prøvene er ikke hemmelig. Det Regjeringen har lagt stor vekt på, er å offentliggjøre resultatene fra de nasjonale prøvene på en slik måte at man ikke inviterer til rangering. Der har vi stor støtte fra både foreldre, lærere og elever. Det er ett av de grepene vår regjering, det rød-grønne flertallet, har tatt for å øke aksepten for de nasjonale prøvene og for å kunne nytte de nasjonale prøvene best mulig. De resultatene som kommer, er offentlige for den skolen de gjelder. De er offentlige for dem som måtte ønske innsyn i dem. Men jeg må advare Høyre mot å tro at resultatene fra de nasjonale prøvene er et slags sesam-sesam. De kan fortelle den enkelte skole noe om hvordan den ligger an i forhold til et nasjonalt gjennomsnitt, og de kan fortelle kommunene om hvordan de ligger an. Det gir skoleeiere og skoleledere muligheten til å følge opp hver enkelt skole. Men de sier lite om progresjonen fra det ene året til det andre, og de sier lite om resultatene, fordi vi vet at det er så mange andre forhold som innvirker på det.

Presidenten: Det blir gitt anledning til tre oppfølgings-spørsmål – først Svein Harberg.

Svein Harberg (H) [10:23:50]: Tilsynsordningen som vi har overfor kommunene, er en viktig og god ordning. Den er god for å hjelpe kommunene med å rettlede i det arbeidet de driver med. Den er god når det gjelder å skaffe kunnskap om hvordan ting fungerer, og om de fungerer, og den gir en mulighet til å gripe inn. Det som da blir viktig, når en gjennomfører tilsyn, er selvfølgelig hvilket fokus en har, og hvordan en følger dette opp.

Jeg registrerer at statsråden forklarer noe om manglende oppfølging med uklart lovverk. For meg er det ikke slik at uklart lovverk gir en rett til å la være å utføre ting, men at det kan være utfordringer med gjennomføringen, er vi med på.

Så registrerer vi at flere statsråder ikke har gjort noe, og mitt spørsmål er derfor: Hvilke strakstiltak vil statsråden iverksette for å få de 70 pst. som sluntrer unna den interne kvalitetskontrollen i skolen, til å ta denne oppgaven på alvor?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:24:51]: For det første er det ikke slik at to rød-grønne kunnskapsministre ikke har gjort jobben sin. Det er tvert imot bedt om tilsyn på dette, fordi man var urolig for at oppfølgingen lokalt er for dårlig. Og så tror jeg ikke det finnes noen «kvikk-fiks» på dette. Det finnes bare den oppskriften som dreier seg om innstendig konsentrasjon om kvalitet over tid. Men vi har fått noen utfordringer fra Utdanningsdirektoratet i forbindelse med dette tilsynet, og én av de utfordringene dreier seg om hvorvidt de forventningene som sendes – altså gjennom opplæringsloven – til kommunene, styrer kommunenes arbeid etter opplæringsloven tydelig nok. Det er én av de utfordringene vi skal se mer på.

Presidenten: Bente Thorsen – til oppfølgingsspørsmål.

Bente Thorsen (FrP) [10:25:55]: Oppfølging av opplæringsloven i norsk skole er ikke noen lystelig lesning etter det fjerde nasjonale tilsynet. Det er vi enige om.

Ifølge en artikkel i Aftenposten den 16. november, som tar for seg det fjerde nasjonale tilsynet, om skoleeierne og private skoler har et godt nok system for å organisere elevene i grupper, kommer det fram at nesten 70 pst. av kommunene som ble kontrollert, hadde avvik i forhold til lovens krav, mens bare 30 pst. av de private skolene sviktet i forhold til gruppeinndelingen. Kan det være slik at de private har tatt poenget og forstått poengene i opplæringsloven?

Spørsmålene blir da: Kan det være slik at private skoler tar kunnskap, kvalitet og læring mer på alvor enn offentlige skoler? Og har den offentlige skolen noe å lære av den private skolen?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:26:51]: Jeg ville vært veldig forsiktig med å generalisere kjennetegn ved private skoler opp mot offentlige skoler, fordi andelen private skoler i Norge er veldig liten, heldigvis, og variasjonene mellom de offentlige skolene er veldig store, så det er veldig mange offentlige skoler man har mye å lære av.

Én ting som vil adressere noe av det som tilsynet for 2009 påpeker, er det som står i regjeringsplattformen, nemlig at vi skal utarbeide en standard, endre opplæringsloven for å sikre bedre lærerressurser til grunnskolen. Det vil være ett av de virkemidlene vi kan bruke for å sørge for bedre oppfølging av nettopp dette som dreier seg om gruppestørrelse, inndeling osv. Så vi har ytterligere tiltak i tillegg til det vi tidligere har introdusert på dette området.

Presidenten: Øyvind Håbrekke – til oppfølgingsspørsmål.

Øyvind Håbrekke (KrF) [10:27:53]: Kontroll og tilsyn er viktig for å sikre kvaliteten i skolen. Men nettopp derfor er det viktig at kontroll og tilsyn rettes inn mot de vilkårene som er det viktigste for kvaliteten.

Etter fylkesmannens tilsyn i Meldal kommune i Sør-Trøndelag sist vinter kom det fram at fylkesmannen, direktoratet og Kunnskapsdepartementet ikke var enige om kravene til bruk av såkalte Inn på tunet-løsninger, der elever som trenger alternative læringsarenaer, får noen timer i uken på et lokalt gårdsbruk. Kunnskapsdepartementets signaler om hvordan dette skal praktiseres, gjør nå at mange skoler ser seg nødt til å avslutte dette viktige tilbudet til praksissterke elever. Dette er et eksempel på hvordan kontroll og tilsyn har redusert kvaliteten på opplæringen, slik veldig mange lærere og elever har opplevd dette.

Spørsmålet blir derfor: Vil statsråden se på hvordan det kan legges til rette for at skoler kan bruke Inn på tunet og andre fleksible opplæringstiltak og sikre at kontroll og tilsyn fokuserer på det som virkelig er viktig for kvaliteten, og styrker tilbudet til elevene istedenfor å svekke det?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:29:04]: Slik jeg er kjent med den saken som tas opp her av representanten Håbrekke, dreier det seg om på hvilken måte en skal sikre kvaliteten i utdanningen for de elevene som deltar i Inn på tunet, for Inn på tunet er en utrolig mulighet for mange elever som har gått skoletrøtt, og som ønsker og trenger en nærmere kontakt mellom praktisk arbeid og teori. Men da må vi sørge for at det fungerer nettopp på den måten. Det jeg har forstått at det har vært stilt noen spørsmål ved, er om kravene til opplæring og kombinasjon har vært godt nok fulgt opp, slik at disse elevene har fått god nok kvalitet på det tilbudet de har på Inn på tunet.

Men jeg skal sette meg nærmere inn i den saken og sørge for at ideen bak Inn på tunet, nemlig å tilby mer praktisk opplæring til enkeltelever som er spesielt skoletrøtte, lar seg realisere ved at en bedrer kvaliteten, og ikke ved at tilbudet forsvinner.

Presidenten: Da går vi videre til neste hovedspørsmål.

Knut Arild Hareide (KrF) [10:30:21]: Eg har eit spørsmål til samferdselsministeren.

Klimagassutsleppa frå vegtrafikken har i perioden 1990–2007 auka med gjennomsnittleg 2 pst. pr. år. I 2008 stod vegtrafikken for nærare 20 pst. av dei samla utsleppa av klimagassar i Noreg. Auka bruk av biodrivstoff

er eit av dei enklaste og billigaste tiltaka for å redusere klimagassutsleppa frå vegtrafikken på kort sikt.

Biodiesel har fram til i dag vore unnateke frå autodieselavgifta, for å introdusere biodiesel som eit miljøvenleg alternativ til fossil diesel og gjere han konkurransedyktig i marknaden.

Kristeleg Folkeparti har med bakgrunn i klimaforliket støtta Regjeringa i innføringa av omsetningspåbødet for biodrivstoff. I statsbudsjettet hevdar likevel Regjeringa at innføring av omsetningspåbødet har gjort avgiftsfritaket overflødig. Dette er feil.

Ei rekkje store transportbedrifter, som Schenker, Posten og Ruter, har på bakgrunn av avgiftsfritaket satsa stort på høginnblanding av biodrivstoff på sine kjøretøy. Transport- og kommunikasjonskomiteen har no gjennomført høringar med over 70 ulike høyringsinstansar, og eit klart fleirtal av desse aktørane innleiar eller avsluttar sine innlegg med å stille seg heilt uforståande til at Regjeringa fjernar fritaket for biodiesel.

Mitt spørsmål er: Meiner statsråden at Regjeringa sitt avgiftsforslag vil bidra positivt eller negativt i arbeidet med å redusere utsleppa for vegtrafikken? Kva for klimatiltak vil statsråden no setje i verk på sitt område?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [10:32:29]: Dette er ei sak som for tida blir veldig mykje diskutert – med god grunn. Det er ei sak som eg skjønar det har vore eit stort engasjement for, frå ulike høyringsinstansar. Eg må berre formelt seia at sjølve saka høyrer inn under finansministeren, men eg skal ikkje fråskriva meg mitt ansvar og engasjement for å få ned utsleppa av klimagassar i samferdselssektoren.

Regjeringa har med den grunngevinga som Hareide her har referert, lagt fram eit forslag om å fjerna dette fritaket. Det står ei samla regjering bak. Det har vore høyringar i finanskomiteen, der ein har peikt på ulike motforestillinger til dette. Mitt svar i dag må då bli at dette er ei sak som på dette tidspunktet ligg i finanskomiteen i Stortinget, fordi det er ei sak som høyrer til budsjettet for 2010.

Så vil eg seia at det aller viktigaste som kan skje på samferdselssektoren for å få ned klimagassane, er den utviklinga som no vil skje i bilindustrien – altså i retning av meir miljøvenlege bilar.

Så har vi òg eit iherdig engasjement for å sikra betre kollektivtilbod i dei mest befolka områda – for dermed å bidra til mindre bruk av bil og òg mindre utslepp. Og så eit lite sveip innom denne avgifta: påbødet om innblanding av biodiesel ligg fast.

Knut Arild Hareide (KrF) [10:34:50]: Noregs einaste biodieselprodusent, Uniol i Fredrikstad, har no varsla permitteringar. Dei har investert i eit nytt anlegg til 350 mill. kr. Investeringane blei gjorde under føresetnad av at avgiftsfritaket på biodiesel ville bli vidareført. Me opplevde òg i denne salen at Per Olaf Lundteigen tok med seg ein busk, for nettopp å vise engasjementet sitt for moglegeheitene dette har, og som bl.a. påverkar samferdselssektoren betydeleg.

Partileiar Liv Signe Navarsete sa til Stavanger Aftenblad den 4. september i år:

«Vi skal skape tusenvis av nye, grønne arbeidsplasser. Vi skal ta i bruk skogen, vannkraften vår og vind både på land og til havs.»

Er innføringa av avgift på biodiesel å sjå på som eit første steg i Senterpartiet si storsatsing på grønne arbeidsplassar, grønt næringsliv og grønt samferdsel?

Presidenten: Statsråd Meltveit Kleppa får ordet til oppfølging av den samferdselspolitiske delen av spørsmålet.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [10:36:00]: Eg trur eg må ta senterpartidelen, og kvittera ut med å seia at landsstyret i Senterpartiet har uttalt heilt klart at dei framleis ynskjer fritak for denne avgifta. Det er det rådet dei har gjeve til stortingsgruppa i Senterpartiet.

Så har eg igjen høve til å understreka at avgiftsinnretninga sjølvstakt er veldig viktig. Hareide tek opp eit veldig viktig spørsmål når han seier at vi må fokusera meir på klimagassutsleppa i samferdselssektoren. Eg er glad for at vi har ein offensiv nasjonal transportplan, der ein til saman satsar 322 milliardar kr, der bane blir viktig, der andre kollektivtilbod blir viktige, og der det å endra vanar hos folk flest blir viktig.

Presidenten: Det blir tre oppfølgingsspørsmål – først Kjell Ingolf Ropstad.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:37:21]: Finansminister Sigbjørn Johnsen uttalte denne veka at ei samla regjering står bak forslaget om autodieselavgift, trass i at det blir vanskelegare å få ned utsleppa på vegsektoren. 27. oktober uttalte tidlegare nemnde Per Olaf Lundteigen, som er finanspolitisk talsmann i Senterpartiet, til NTB at hans utgangspunkt er at avgifta bør endrast. Han seier:

«Hvis vi ønsker å øke bruken av biodiesel, må vi legge til rette for det, blant annet ved at det blir lønnsomt å bruke biodiesel fremfor oljediesel.»

Det er for så vidt ganske forståeleg, i og med at Lundteigen i valkampinnspurten brukte anledninga på Norske Skog Follum til å leggje fram Senterpartiets løfte om støtte til bedrifter som satsar på miljøteknologi.

Så spørsmålet mitt er: Er statsråden einig med sin partifelle Per Olaf Lundteigen og landsstyret i denne saka, eller står statsråden fullt og heilt bak Regjeringa sitt forslag?

Presidenten: Det får da være opp til statsråden om hun ønsker å besvare spørsmål som åpenbart ligger utenfor statsrådens departementsområde, men som for så vidt relaterer seg til det samme temaet, i grenseland. Så statsråden får selv velge om hun ønsker å besvare spørsmålet.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [10:38:40]: Lat meg svara på det spørsmålet som går på einigheit eller ueinigheit, med å bekrefte det som finansministeren har sagt, nemleg at det sjølvstakt er ei samla regjering som står bak det budsjettet som blir lagt fram. Så er det slik at

det her har skjedd ein prosess i etterkant, ikkje sant, her har det vore høyringsrundar på dette, som har vore årsaka til dei synspunkta som har kome fram frå landsstyret i Senterpartiet.

Så vil nok eg leggja til at eg står fast ved at det er mange andre tiltak i tillegg til innretninga av avgiftssystemet som har betydning for klimagassutsleppa. Eg har jo hatt ansvaret for bygg, der 40 pst. av dei stasjonære utsleppa kjem frå bygg, og der vi har skrudd til med forskrifter. Vi må sjå på ulike måtar å innretta politikken på slik at samferdselssektoren bidreg meir.

Presidenten: Siv Jensen – til oppfølgingsspørsmål.

Siv Jensen (FrP) [10:39:57]: Jeg har et oppfølgings-spørsmål til statsråd Kristin Halvorsen, siden hun også er visestatsminister i Regjeringen.

SV har jo vært veldig flinke til å dobbeltkommunisere sitt syn i biodrivstoffsaken. Da Kristin Halvorsen var finansminister, gav hun jo også selv uttrykk for at det var mulig å se for seg en endring på denne avgiften som Regjeringen foreslo.

Mitt spørsmål til visestatsministeren er følgende: Er hun komfortabel med å sitte i regjering når hun ikke engang klarer å påvirke en så liten og konkret sak – en sak hvor hele opposisjonen står samlet og er enig med mange av SVs egne stortingsrepresentanter? Er det riktig at Arbeiderpartiet skal få trumfet sitt syn igjennom, når det er et rungende flertall som ikke vil innføre den avgiften?

Presidenten: Presidenten gjør da oppmerksom på at Stortinget ikke er varslet om at det er utnevnt noen visestatsminister i Regjeringen. Men jeg forstår at statsråd Halvorsen likevel i sin kraft av å være leder i partiet SV ønsker å besvare spørsmålet. Så, vær så god.

Statsråd Kristin Halvorsen [10:41:15]: Det er jo riktig å understreke det og at det konstitusjonelle ansvaret – som statsråd Meltveit Kleppa også var inne på – ligger hos finansministeren, men jeg har ikke noe behov for å la være å svare på det spørsmålet som representanten Siv Jensen tar opp heller.

La meg bare si litt om begrunnelsen for forslaget om å fjerne dette avgiftsfritaket. Det er at vi har innført et omsetningspåbud når det gjelder biodiesel, som er innblanding i den vanlige dieselen på 2,5 pst, og det er det store volumet av biodiesel så langt. Når vi har det som virkemiddel, kan man altså få opp dette markedet uten en avgiftslette. Det som har kommet, og som det har blitt mye fokus på etter at budsjettet ble lagt fram, er denne høyinnblandingen, og, som flere talere nå har vært inne på, at markedet for denne høyinnblandingen trues av at avgiften introduseres. Det synes jeg jo er en rimelig debatt, og en debatt som fortjener belysning i Stortinget etter at budsjettet er lagt fram. Men så er det slik at det budsjettet man legger fram, legges fram av en samlet regjering. Og det er bare hvis de tre partiene blir enige om endringer i forhold til det budsjettet, at det gjennomføres endringer i det budsjettet.

Jeg synes nok at når det gjelder en del av argumentene som kommer i forhold til det som måtte være av nye arbeidsplasser knyttet til dette, er det vanskelig å se at den avgiftsendringen i seg selv vil være det som truer disse arbeidsplassene.

Siv Jensen (FrP) [10:42:43]: President! Til en åpenbar misforståelse.

Presidenten: Det er slik at det nå er stilt spørsmål relativt langt ute på siden av det som var hovedspørsmålet. Presidenten har til hensikt å gå til neste oppfølgings-spørsmål, og minne om at hovedspørsmålet dreide seg om klimatiltak på samferdselssektoren og er relatert til biodiesel som et element i forhold til det, og at oppfølgings-spørsmål skal forholde seg til det hovedspørsmålet som ble stilt.

Borghild Tenden – til oppfølgingsspørsmål.

Borghild Tenden (V) [10:43:14]: Mitt spørsmål går til samferdselsministeren. Det er jo slik at samferdselsministeren sitter i Stoltenberg-regjeringen, og i Regjeringens nye politiske plattform Soria Moria II står det at Regjeringen vil:

«Sette bærekraftskrav til andre generasjons biodrivstoff, og fortsatt bidra til at slikt drivstoff kan produseres i Norge.»

Mitt spørsmål er da: Hvilke bidrag til fortsatt produksjon av slikt drivstoff i Norge mener statsråden at Regjeringen har gitt gjennom å øke avgiftene og dermed svekke lønnsomheten med så mye som 1,79 kr pr. liter?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [10:44:06]: Eg set stor pris på høgtlesing frå Soria Moria. Både utgåve I og den som gjeld no, utgåve II, er veldig leseverdige. Så er det jo òg i den same Soria Moria eit moment som finanskomiteen tek med i si endelege innstilling.

Så får det vera slik for meg at eg får konsentrera meg om det som eg kan bidra med på mitt område. Der er Borghild Tenden ein flittig påminnar til meg om å styrkja kollektivtilbodet. Der skal vi styrkja Transnova, der skal vi leggja til rette for endå meir miljøvennlege bilar, inklusiv det å følgja opp med fleire el- og hybridbilar. Eg ser fram til eit konstruktivt samarbeid på det området.

Presidenten: Nikolai Astrup – til oppfølgingsspørsmål.

Nikolai Astrup (H) [10:45:23]: Det kunne være fristende å si noe både om arbeidsplasser, som statsråd Halvorsen var inne på, om mat på tanken og om trær på tanken. Til tross for at vi har fått flere interessante beretninger, om enn i noe ulik form, om hva som foregår i de innerste sirkler, vil jeg gjerne spørre statsråden hva hun synes om at statsministeren kjører gjennom biodieselavgiften internt, men overlater til andre å forsvare den utad.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [10:45:57]: ... Eg ... veit ikkje heilt kor eg skal byrja. (Munterheit hos statsråden og i salen)

Presidenten: En mulighet ville være å begynne å svare.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [10:45:61]: Lat meg først då seia at det fokus som er på varierte arbeidsplassar, er veldig bra, same kva parti det kjem frå. Dette gjeld òg fokuset på å bruka trevirke på fleire felt. Så oppfattar vel eg at den enkeltstatsråden som har ansvaret for avgifta og som her går i felten, er finansministeren. Det er litt uventa for meg at vi her i tur og orden alle saman skal fokusera på denne avgifta i dag. Finansministeren har gjort greie for sitt syn.

Presidenten: Vi går vidare til neste hovudspørsmål.

Tord Lien (FrP) [10:47:21]: Mitt spørsmål går til statsråd Halvorsen.

Jeg har lyst til å begynne med å vise til et leserbrev som er skrevet av 14-åringen Moiko i gårsdagens Aftenposten. Moiko skriver bl.a.:

«Hele livet mitt har jeg ligget foran de andre, hele livet mitt har skolen vært gørrkjedelig.»

Videre:

«Læreren vil ha en elev som ligger akkurat ved gjennomsnittet, men som jobber hardt.»

Og videre:

«Resultatet er en elev som hverken får utfordringer eller hjelp, som aldri må jobbe, og som etter hvert slutter å følge med.

Slik ødelegger systemet elever som kunne blitt fremtidens oppfinnere, forskere, leger eller astronauter.»

Og, ikke minst, det verste:

«Ingen bryr seg. Ingen politikere har så mye som nevnt mitt problem.»

Moiko er ikke alene i den norske skolen. Statistisk sentralbyrå presenterte på mandag en sammenstilling av de internasjonale komparative undersøkelsene som har omhandlet den norske skolen. Det går nedover i all hovedsak på alle områder, dessverre, til tross for at ressursbruken er rekordstor.

PISA-undersøkelsen er kanskje verst. Den tilkjenner at i alle de tre fagområdene som måles, matematikk, lesing og naturfag, er trenden svært negativ. Dette kommer i tillegg til at media er fulle av oppfatninger om lærere som både mobber i skolen, og som knapt nok kommer på undervisningen. 29 pst. av elevene i Oslo-skolen sier at læreren stort sett kommer tidsnok til timen.

Da blir spørsmålet mitt: Er det ikke nå på tide å legge bort sosialistisk, dogmatisk styring av den norske skolen, på tide å legge bort ambisjonene om mer av det som åpenbart ikke fungerer, og på tide å legge fram et nytt forslag til opplæringslov, som vektlegger kvalitet, læring, kompetanse og sterkere fokus på evaluering av elevene og lærerne i den offentlige skolen?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:49:37]: Den problemstillingen som Moiko tok opp i et leserinlegg i Aftenposten i går adresserer én ting, og det er at selv om man

vedtar og holder fokus på kvalitet og tilpasset opplæring, skal også de elevene som faglig sett ligger foran resten av klassen, få utfordringer tilpasset sitt nivå. Selv om man vedtar dette, er man ikke sikker på at det blir virkelighet i hvert enkelt klasserom. Min ambisjon framover er ikke å komme med mange nye grep for skolen, men å sørge for at vi gjennomfører de grepene det er bred politisk enighet om.

Så må jeg si at representanten Tord Lien følger usedvanlig dårlig med i hva som er norsk skoledebatt. I 2008 ble det lagt fram en stortingsmelding om kvalitet i skolen som nettopp adresserer de resultatene som vi har fått i forhold til internasjonale prøver, og som er resultater som går ti år tilbake i tid. Der tas det opp mange grep som vi nå må jobbe med for å bedre kvaliteten i norsk skole. Det er f.eks. bred enighet om at det gis for dårlige tilbakemeldinger til elevene fra lærerne – altså tilbakemeldinger som gjør at man vet hva man skal jobbe med for å bli bedre, og ikke bare generelt si «så flink du har vært» eller «nei, dette var ikke bra nok», men helt konkret.

Vi har besluttet å innføre en rektorutdanning fordi vi vet at ledelsen på hver enkelt skole er veldig viktig. Vi gjennomfører også en ny lærerutdanning der vi skal konsentrere oss mer om faglig ferdypning – særlig i ungdomsskolen – der vi også adresserer pedagogikk og praksis på en annen måte enn før. Så sørger vi for at vi skal ha mer ressurser i skolen gjennom det vi har sagt i den nye regjeringsplattformen – lage en ressursnorm som sørger for at vi har lærere nok til å følge opp hver enkelt elev slik at alle får utfordringer ut fra sine forutsetninger.

Tord Lien (FrP) [10:51:46]: Representanten Lien følger brukbart godt med, og jeg er veldig glad for at Regjeringen har fått på plass en skolelærerutdanning som var absolutt nødvendig.

En av de tingene som det pekes på i Statistisk sentralbyrås rapport opplever jeg imidlertid at statsråden ikke har adressert. Jeg prøver selvfølgelig ikke å legge skylden for utfordringene vi har i den norske skolen, på statsråden, som knapt nok er blitt varm i stolen. Men de peker bl.a. på aktiviteter i skolen uten klar hensikt, de peker på svakt læringstrykk i skolen, og de peker ikke minst på svak kultur for læring.

Statistisk sentralbyrå skriver bl.a. basert på en rapport lagd av Klette m.fl. i 2008:

«Særlig på barnetrinnet er de tilbakemeldingene som gis, lite presise, og de er i liten grad læringsstøttende.»

Er det ikke nå på tide å vurdere å innføre karakterer også på lavere nivå enn det man har i dag?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:52:46]: Disse problemstillingene er ingen overraskelse for oss som har jobbet med kvalitet i skolen over lengre tid. Nettopp det som tas fram her i forhold til vurderinger og upresise tilbakemeldinger, som gjør at det ikke er klart for den enkelte elev hva man skal jobbe med for å bli bedre, er én av de tingene som det nå er sterkt fokus på. Vi har kommet med en egen forskrift om hvordan dette skal gjøres. En tallkarak-

ter gir ikke særlig informasjon til eleven. Det å gi tydelig informasjon om hva man skal jobbe bedre med, hvor det er man strever og hva man faktisk klarer, er det som gir muligheter – altså det å gi tilbakemelding når det gjelder læring og ikke bare en vurdering av hva som er resultatet av tidligere læring. Dette er et veldig viktig tema. Det gjøres mye viktig arbeid med dette i skolen, men det er helt riktig at vi må være mye mer fokusert på at det man bruker tiden sin på i skolen, skal ha mål og mening, og at det man får av tilbakemeldinger, skal ha mål og mening i forhold til å gi eleven en oppfatning av hva man må jobbe med.

Presidenten: Det blir gitt anledning til to oppfølgings-spørsmål – først Mette Hanekamhaug.

Mette Hanekamhaug (FrP) [10:54:08]: I sine tidligere svar i dag har statsråden skissert at flere lærere er løsningen på veldig mye i forhold til kvalitet i skolen.

I dag blir 13 000 barn mobbet og trakassert av læreren sin. 29 pst. av elevene i Oslo sier at læreren bare av og til eller aldri kommer presis til timen. Flere elever i landet peker på at bråk og uro forstyrrer undervisningen, mens lærerne enten ikke evner eller ønsker å ta tak i problemet.

Mitt spørsmål til statsråden blir derfor: Hvorfor mener hun at antall lærere er den viktigste løsningen for å heve kvaliteten? Og: Har statsråden forslag til konkrete tiltak for hvordan vi kan løse disse utfordringene?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:54:58]: Jeg tror vi må ha mange tanker i hodet samtidig. Den ene gjelder kvaliteten på de lærerne vi har. Mange av dem er veldig gode; mange av dem etterlyser mer etter- og videreutdanning. Det har vi nå økt fokus og satsing på.

Så skal vi legge om lærerutdanningen. Vi holder på med det nå. Én av de tingene som det da også skal fokuseres på, er mer praksis og hvordan man skal følge opp i klasserommet. I tillegg ønsker vi en mentorordning etter at man er nyutdannet lærer. Det betyr i praksis at en fersk lærer kan bli fulgt opp av en mer dreven lærer i klasserommet. Så vi gjør mange grep for å heve kvaliteten blant lærerne og for å oppmuntre lærere til å utvikle seg videre.

Det er også en stor utfordring at mange lærere har altfor mange elever å følge opp i sine klasser. Det er bakgrunnen for at vi ønsker en endring i opplæringsloven som vil sikre et visst antall elever pr. lærer. Det vil også gi den enkelte gode lærer mulighet til å følge opp hver enkelt elev.

Presidenten: Elisabeth Aspaker – til oppfølgings-spørsmål.

Elisabeth Aspaker (H) [10:56:15]: Bedre tilpasset opplæring og større fokus på grunnleggende ferdigheter er selve bunnplanken i Kunnskapsløftet. Det er viktig for motivasjonen at alle elever gis utfordringer og muligheter til å strekke seg og utfordre sitt eget potensial.

Som SSB-rapporten denne uken bekrefter, er det viktig at læringstrykket i norsk skole må økes.

I 2004 omtalte partileder Kristin Halvorsen nasjonale tester i skolen som paradisk, og uttalte at SV ville ha bort

nasjonale tester for alle elever i grunnskolen. Her i dag fremstår kunnskapsministeren som forsvarer av nasjonale prøver for alle elever. Betyr det at Halvorsen har gitt opp sin motstand mot nasjonale prøver for alle fra 2004, og kan vi forvente at statsråden aktivt nå vil bidra til at alle kommuner bruker resultatet fra de nasjonale prøvene for å få til god tilpasset opplæring for alle elever?

Statsråd Kristin Halvorsen [10:57:17]: De nasjonale prøvene i 2004 var paradiske. Det viste seg også i ettertid at de var dårlig faglig fundert. De ble gjennomført med en offentliggjøring som inviterte til rangering – en rangering som gav et inntrykk av skoler som det ikke var noe faglig grunnlag for å gi. Derfor tok vi et veldig viktig grep da de rød-grønne fikk flertallet i 2005. Vi tok en pause i de nasjonale prøvene i 2006. Vi har gjort om innholdet i de nasjonale prøvene. De er av en langt annen faglig karakter i dag. Vi offentliggjør dem på en slik måte at de kan brukes på skolen og i kommunene, men ikke slik at de inviterer til rangering av skoler. Dermed er det også sånn at både lærere og elever og foreldre ser en helt annen nytte i dagens form for nasjonale prøver enn det som var situasjonen i 2004. Jeg synes det er merkelig at Høyre-folk ikke har tatt mer selvkritikk for ut fra ideologiske og politiske grunner å ha rast gjennom et testsystem for norsk skole som det var dårlig faglig grunnlag for. Nå har vi fått et helt annet grep på det.

Presidenten: Da går vi til siste hovedspørsmål.

Øyvind Halleraker (H) [10:58:42]: Jeg har et spørsmål til samferdselsministeren.

Selv om statsbudsjettets bevilgninger til samferdsel har hatt en årlig vekst, har ikke dette vært nok til å følge kostnadsveksten i anleggssektoren, eller behovene for oppgradering av infrastruktur i tråd med befolknings- og trafikkvekst.

Nå ser vi at Regjeringen igjen mislykkes i å prioritere pengene til det området som er aller viktigst, nemlig å sørge for at folk kommer seg trygt hjem. Hvert år dør altfor mange mennesker i trafikken – i fjor hele 256, og fire ganger så mange ble hardt skadd.

Under behandlingen av Nasjonal transportplan i vår var det enighet om at det må satses på tiltak som reduserer ulykker i trafikken. Møteulykkene medfører store menneskelige lidelser og tap for samfunnet. Det økonomiske samfunnstapet er forsiktig beregnet til mellom 7 milliarder kr og 10 milliarder kr hvert år. Vi vet at bygging av midtrekkverk på to- og trefelts høytrafikkerte veger kan gi oss 80 pst. reduksjon i antall drepte. Til tross for dette, til tross for de enorme menneskelige og økonomiske tapene bilulykker påfører samfunnet, har Regjeringen i sitt forslag kun bevilget penger til 9 km midtrekkverk. Dette er selvfølgelig langt lavere enn behovet og syv ganger mindre enn i Høyres alternative budsjett for 2010, der vi ønsker å realisere ytterligere 60 km midtdelere.

Høyre vil gå til kamp mot trafikkdøden, og spørsmålet vi stiller oss, er hvordan Regjeringen kan forsvare en så svak satsing for å redde liv. Det konkrete spørsmålet

blir da: Hva vil statsråden aktivt gjøre for å komme seg ut av dette dødvane og sikre en oppfølging av Nasjonal transportplans mål om midtdele?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:00:54]: Midtrekkverk er eit av dei aller viktigaste verkemidla for å hindra møteulykker. Det er òg slik at desse såkalla sperrefelta med rumling har stor betydning. Når det gjeld trafikktryggleik, er Regjeringa òg oppteken av andre tiltak enn midtdelarar, f.eks. å fokusera på fart og rus, på bilbelte og på ungdom.

Vegnettet er slik innretta at det kostar betydeleg å halda fram med utbygging av midtdelarar. Ein begynte jo i den rimelegaste enden, der ein fekk meir for pengane.

Vi skal intensivera innsatsen. Ein skal begynna på ytterlegare nokre kilometer, slik at talet for neste år blir 33 km. Dei raud-grøne i komiteen har overfor meg teke opp to tema, og eg ser betydninga av å sjå på moglegheita for endring innafor dei rammene som er til disposisjon. Det eine gjeld Trygg Trafikk. Det andre er om det finst meir midlar til midtdelarar. Eg er innstilt på å sjå på om vi kan få til det, slik at vi kan forsera denne innsatsen ytterlegare i 2010. Men lat meg seia at ein nasjonal transportplan på 322 milliardar kr, der ein òg skal ha meir firefelts veg, utgjør ein stor forskjell i høve til i dag.

Øyvind Halleraker (H) [11:03:04]: Jeg holder meg til konkrete tiltak som fysisk skiller trafikken.

Som jeg sa, er det altså kartlagt at norske riksveier har behov for 750 km med midtdele. Dette er strekninger med mange ulykker der midtrekkverk ville spart mer enn 70 menneskeliv hvert år, ifølge Vegdirektoratet.

Regjeringens mål er konkret å bygge 84 km midtrekkverk de første fire årene. Til neste år skal det altså kun bygges ni. Legger man til grunn at behovet er 750 km, ser man at Regjeringens dekningsprosent er skremmende lave 1,2 pst. Hvis dette fortsetter – vi har lekt oss litt med tall – vil det med Regjeringens utbedringstakt ta 83 år før det er midtrekkverk på alle steder fagetaten mener det er behov for det. Dette er selvfølgelig altfor passivt. Høyre er usikre på om vi kan regne statsråden som en alliert i vår kamp mot trafikkdøden, og spør derfor enda mer konkret: Hvor mange kilometer riksvei vil statsråden love blir sikret med midtdele hvert år i denne stortingsperioden?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:04:17]: Eg er innstilt på å følgja opp Nasjonal transportplan. Det er min ambisjon at han skal følgjast til punkt og prikke. Det gjeld òg dei kilometrane med midtdelarar som Halleraker allereie har referert til.

Så er det slik at trafikktryggleik må gå føre seg på mange felt. Den enkelte av oss som sit i ein bil, anten som sjåfør eller som passasjer, har eit ansvar. Vi skal altså intensivera. Vi skal bruka 6 milliardar kr i løpet av desse ti åra på trafikktryggleikstiltak. Det vi ser, er at vi må arbeida rett. Akkurat no har vi eit gledeleg tal som viser at frå i fjor, tilsvarande dagen i dag, er talet på trafikkdrepne gått ned med 50.

Presidenten: Det blir gitt anledning til tre oppfølgings-spørsmål – først Ingjerd Schou.

Ingjerd Schou (H) [11:05:32]: Statsråden er opptatt av å gjøre de rette tingene. Trafikksikkerhet er viktig for at folk skal komme trygt hjem. Midtdele er 100 pst. effektivt når det gjelder å eliminere møteulykkene. Hva er da begrunnelsen for at 200 meter på E39 ved Flekkefjord, som har tatt seks liv de siste par årene, ikke er prioritert av Regjeringen – 200 meter ved Flekkefjord? Et umiddelbart strakstiltak kunne også være å sette opp betongrekkverk.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:06:13]: Det er rett som Ingjerd Schou seier. Det skjer tragiske ulukker. Lat oss håpa at det ikkje skjer fleire ved Flekkefjord. Lat oss håpa at vi med ulike tiltak kan klara å redusera ulukkene i pakt med det vi no ser, og halda nullvisjonen ved lag.

Så må eg òg få uttrykkja at eg er veldig glad for Høgre sitt engasjement no når det gjeld både trafikktryggleik og samferdsel totalt sett. Ei av årsakene til at vi ikkje er komne lenger generelt, verken med vegvedlikehald, trafikktryggleik eller utbygging av vegane, er jo at vi slit med mange års forsømming òg frå tidlegare regime.

Presidenten: Arne Sortevik – til oppfølgings-spørsmål.

Arne Sortevik (FrP) [11:07:22]: Det er jo også slik at til å rette opp mange års forsømmelser har vi aldri hatt mer penger enn det vi har nå. De fæle fakta er at nesten 100 menneskeliv vil kunne gå tapt i 2010 i møteulykker. De kalde fakta er at det trengs midtrekkverk på mellom 500 og 750 km av dagens veinett for å fjerne møteulykkene. De økonomiske fakta er at det vil kunne koste nesten 5 000 mill. kr, mellom 50 og 70 mill. kr pr. dødsulykke. Hvorfor bygger da Regjeringen midtrekkverk med en fart på 9 km i året? Skyldes det pengemangel, skyldes det innfasing i økonomien for å unngå overoppheting, eller skyldes det mangel på prioritering med hensyn til å fjerne årsaker til dødsulykker?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:08:19]: Det er altså slik at i 2010 vil det vera i gang 33 km med midtdelarar, og så skal vi forsera utbygginga dei komande åra, slik at vi skal nå målet om 750 km i løpet av tiårsperioden.

Så stiller eg meg spørsmålet: Kvifor er vi ikkje komne lenger, også når vi samanliknar med Sverige? Det har jo òg noko med våre typar veg å gjera. For svenskane har dette vore mykje enklare å få på plass, fordi dei har breiare vegar i utgangspunktet. Her er det meir komplisert – det enklaste er utbygd. Vi skal no gjera så godt vi kan vidare. Og så må vi satsa breiare enn berre på midtdelarar. Dersom det hadde vore så enkelt, hadde vi jo berre stilt opp med det. Her må vi satsa breitt på trafikktryggingstiltak. Her har vi ei betydeleg styrking allereie i 2010, og vi har dobla innsatsen i 2009.

Presidenten: Borghild Tenden – til oppfølgings-spørsmål.

Borghild Tenden (V) [11:09:27]: Samferdselsministeren sa i sitt svar til representanten Øyvind Halleraker at hun vil følge opp NTP «til punkt og prikke». Da vil jeg utfordre samferdselsministeren på følgende: Regjeringen ligger etter med om lag 1,5 milliarder kr på veibudsjettet, i underkant av 1 milliard kr på jernbanebudsjettet, og løftene om å doble belønningsordningene til byområdene er ikke innfridd. Totalt ligger Regjeringen etter med over 2,5 milliarder kr. I tillegg har finansministeren varslet innstramminger i statlig pengebruk, og han har varslet at skatteinivået ikke skal økes. Jeg vil utfordre samferdselsministeren på dette regnestykket.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:10:17]: I Nasjonal transportplan varsler Regjeringa ei opptrapping i perioden, altså at ein ikkje kom til å dela ut desse beløpa pr. år og ferdig med det. Det visest òg i statsbudsjettet for 2010, det er rett som Tenden seier. Der ligg ein noko under gjennomsnittet – det betyr altså ei opptrapping. Så kjem vi jo heile tida til å vurdere dei årlege budsjetta, slik er no våre system. Når finansministeren no varslar innstramming, trur eg vi alle skjønner behovet for det. Samtidig prioriterer denne regjeringa samferdsel, og har lagt fram ein ambisjør Nasjonal transportplan, som eg har tenkt å følgja opp.

Presidenten: Vi kan da konstatere at det ble en fredfull formiddag for forsvarsministeren i hennes første møte i spontanspørretimen i Stortinget, men hun ønskes selvfølgelig hjertelig velkommen tilbake.

Den muntlige spørretimen er nå omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir en rekke endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser til oversikten som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringene i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 2, fra representanten Trine Skei Grande til utenriksministeren, er trukket tilbake.

Spørsmål 3, fra representanten Jan Arild Ellingsen til forsvarsministeren, er overført til justisministeren som rette vedkommende.

Spørsmål 13, fra representanten Elisabeth Røbekk Nørve til olje- og energiministerens, bortfaller, da spørren har sykdomsforfall.

Spørsmål 15, fra representanten Terje Halleland til olje- og energiministerens, er overført til finansministeren som rette vedkommende.

Spørsmål 17, fra representanten Torgeir Trældal til landbruks- og matministeren, må utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 18, fra representanten Per Roar Bredvold til landbruks- og matministeren, vil bli besvart av olje- og energiministerens på vegne av landbruks- og matministerens, som er bortreist.

Spørsmål 19, fra representanten Svein Flåtten til fiskeri- og kystministeren, er overført til finansministeren som rette vedkommende.*

S p ø r s m å l 1

Tord Lien (FrP) [11:13:02]: «De nasjonale prøvene for engelsk i Sør-Trøndelag viser at de tre beste 8.-klassene i Trondheim er ved private skoler. Forskjellen mellom den beste offentlige skolen og den beste private skolen er hele 1,5 karakterpoeng. På grunn av forskjeller i finansieringen av offentlige og private skoler og medførende krav om foreldrefinansiering vil mange foreldre være ekskludert fra å sende sine barn på private skoler.

Er statsråden bekymret for at mange barn ekskluderes fra å velge de beste skolene, basert på foreldrenes økonomi?»

Statsråd Kristin Halvorsen [11:13:48]: La meg bare først komme med noen kommentarer om hva de nasjonale prøvene kan fortelle oss om skoler, fordi det ligger noen forutsetninger i spørsmålet som jeg ikke er enig i. For eksempel vil det være slik at nasjonale prøver for 8.-klasse måler det eleven har lært fra 1.- til 7.-klasse. Når man begynner i 8.-klasse, begynner man på en ungdomsskole – det har kanskje ikke vært en 1–10-skole – og dermed måler man ikke kvaliteten ved den skolen man faktisk går på da. Men det gir jo læreren og skolen et utgangspunkt for å vurdere hvordan elevene presterer, og hva slags elevmasse man har.

Så er spørsmålet: Hva er en god skole, sett ut fra hvordan man presterer i forhold til de nasjonale prøvene? Dessverre er det slik at sosial bakgrunn, altså foreldrenes utdanningsnivå, minoritetsbakgrunn og muligheten til å beherske det norske språk, har stor innvirkning på hva slags resultater man har i skolen. Det betyr at en skole som har et elevgrunnlag der foreldrene stort sett har dårlig råd og lav utdanning, eller det er en høy andel med minoritetsbakgrunn, godt kan være en veldig god skole, selv om de scorer mindre enn det som er gjennomsnittet nasjonalt. Det må være med som premiss når jeg svarer på dette spørsmålet, for det er ikke nødvendigvis slik at disse private skolene som Tord Lien viser til, er de beste skolene når vi måler hva skolene faktisk jobber med.

Så forstår jeg spørsmålet slik: Er det et mål for den rød-grønne regjeringen å redusere foreldrebetalingen ved de private skolene sånn at det blir mulig for flere foreldre ut fra økonomisk bakgrunn å velge private skoler? Det er det ikke. Vi har ikke planer om å redusere foreldrebetalingen ved de private skolene. Vår strategi når det gjelder å gjøre noe med disse problemstillingene, handler om at kommuner og skoleeiere jobber systematisk i forhold til det de nasjonale prøvene kan fortelle oss, nemlig hvordan kommunen eller skolen rangeres i forhold til et lands gjennomsnitt. Det gjør vi ved å ha større fokus på kvalitet

*I tillegg bortfalt spørsmål 9, da spørren ikke var til stede, og spørsmål 14, da spørren hadde sykdomsforfall.

– og der er det mye større oppmerksomhet nå enn det var for noen få år siden – ved at hver enkelt skole følger opp de resultatene de har fått, og analyserer hva som er bakgrunnen for dem, og ved at hver enkelt lærer følger opp overfor sine elever.

Øyvind Korsberg hadde her overtatt presidentplassen.

Tord Lien (FrP) [11:16:30]: Jeg noterer meg at jeg burde ha brukt 5.-klasse som eksempel, men resultatene er stort sett de samme der.

Jeg føler at statsråden møter seg selv litt i døren med sin argumentasjon i dag. At sosial bakgrunn innvirker på resultatene, vet vi alle sammen, men det blir forsterket av at mange grupper ikke har anledning til å sende sine barn på skoler som jeg ut fra resultatene velger å tolke som i hvert fall marginalt bedre enn offentlige skoler.

Min viktigste grunn for å kjempe for private skoler er at de skal være et korrektiv til den offentlige skolen, som jeg mener dagens debatt har vist at de er. De er et korrektiv når det gjelder fokus på kvalitetskontroll, og de er et korrektiv når det gjelder faglige resultater. Og når statsråden tidligere i dag har sagt at det er for få private skoler i Norge til å kunne sammenligne dem skikkelig med de offentlige på andre parametre, så regner jeg med at statsråden er enig i at vi hadde tålt litt flere private skoler i Norge.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:17:38]: Uansett hvordan representanten Tord Lien spør, kommer han ikke til å få det svaret fra meg. Det fokuset vi har, som en rødgrønn regjering, er å sørge for at de offentlige skolene blir så supre som bare mulig. Det er mange offentlige skoler som driver veldig godt, som er til stor inspirasjon for andre skoler – og så er det mange skoler som har noe å strekke seg etter. Alle skoler skal jo selvfølgelig ha noe å strekke seg etter, for det er ingen skoler som skal være stivnet; det skal foregå utviklingsarbeid hele tiden. Men jeg har ingen tro på at å privatisere en større del av norsk grunnskole vil føre til den sunne konkurransen som gjør at den offentlige skolen vil strekke seg. Jeg har mye større tro på at vi konsentrerer ressursene våre om den fellesskolen som vi har, og som skal være en god skole for alle, uansett bakgrunn. Vi må ta utgangspunkt i den og sørge for at den får en så god kvalitet som mulig.

Tord Lien (FrP) [11:18:39]: Jeg er veldig glad for at jeg hadde et oppfølgingsspørsmål til, for jeg tror statsråden er inne på noe her. For selv i land hvor man har veldig liberale regler for dette, går de aller fleste unger i den offentlige skolen. Det er den offentlige skolen som må være i fokus. Selv om Fremskrittspartiet skulle få gjennomslag for sin politikk – og det kommer vi til å få en vakker dag – kommer altså 80 pst. av elevene til å gå i den offentlige skolen. Så der er vi helt enige: Det er den offentlige skolen vi må fokusere på.

Så er det sånn at her i Oslo har man fritt skolevalg, noe som åpner for konkurranse også mellom de offentlige

skolene, som jeg mener er helt rett. Man har i Oslo skapt noen av landets aller beste skoler med offentlig finansiering og offentlig drift. Da spør jeg statsråden om hun ser at konkurransen mellom skolene om elever, om ressurser, om de beste lærerne, er med på å trekke hele Oslo-skolen opp og fram, og at fritt skolevalg er en del av forklaringen på det.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:19:45]: Det er utrolig hvordan noen kan ha tro på at hvis man konkurrerer mot andre, så skal det være så voldsomt stimulerende. Min oppfatning er at hvis man konkurrerer med seg selv, kan en virkelig klare å få fart på både seg selv og det miljøet man er en del av.

Det er jo ikke sånn at foreldre i Oslo shopper skoleplasser rundt omkring og overalt. Man er opptatt av de skolene som er i nærmiljøet. Man er opptatt av at de har god kvalitet. Jeg vet at mange f.eks. undersøker hvor mange elever det er pr. lærer på den ene eller andre skolen, og går etter det, fordi det er et kvalitetstegn som er tydelig for foreldrene i forhold til hvordan deres egne barn blir fulgt opp.

Det som vi vet utvikler et godt læringsmiljø på den enkelte skole, er en god skoleledelse – og lærere som ikke underviser sine elever bare for seg selv, men deltar i et fellesskap og lærer av andre (presidenten klubber). Det er det viktigste grunnlaget for å få opp kvaliteten (presidenten klubber), sammen med å bruke prøver med vett og forstand.

Presidenten: På skolen lærer man seg også klokka!

Spørsmål 2

Fra representanten Trine Skei Grande til utenriksministeren:

«Etter det undertegnede erfarer, er 12 uigurer dømt til døden i Kina de siste ukene.

Hvilke initiativ vil utenriksministeren ta overfor kinesiske myndigheter, og i internasjonale fora, for å forhindre at dødsdommene blir fullbyrdet?»

Presidenten: Dette spørsmålet er trukket tilbake.

Spørsmål 3

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Jan Arild Ellingsen til forsvarsministeren, er overført til justisministeren som rette vedkommende.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [11:21:08]: Jeg er jo glad for at justisministeren er rette vedkommende, og for at han ikke er bortreist, for det gjør sannsynligheten for å få et svar mye større! Spørsmålet mitt er som følger:

«Forsvaret som operatør av redningstjenesten trenger optimalt utstyr. Ofte påpekes det at de varmesøkende kameraene Forsvaret har på sine redningshelikopter, er for

dårlige. Kvaliteten på disse kameraene kan være direkte livreddende.

Ser statsråden for seg at Forsvarsdepartementet og Jus-
tisdepartementet snart finner en løsning på et problem som
har vedvart alt for lenge?»

Statsråd Knut Storberget [11:21:37]: Jeg er glad for
å være her – også fordi dette er et viktig spørsmål.

Som ansvarlig for redningshelikoptertjenesten er jeg
opptatt av at tjenesten har de forutsetninger som er nød-
vendig for at man skal komme mennesker som er i nød,
til unnsetning så raskt som mulig. Tid er jo den mest av-
gjørende faktoren ved søk og redning, og som følge av
dette har det de siste årene blitt investert flere hundre mil-
lioner kroner på å opprette tilstedevakt med lege både på
Banak, i Bodø og på Ørlandet. I tillegg er Rygge omgjort
til fast base for tilstedevakt med lege. Dette er helt i tråd
med Stortingets vedtak i Innst. S. nr. 156 for 2001–2002,
hvor Stortinget bad Regjeringen opprette døgkontinuer-
lig tilstedevakt med lege på redningshelikopterbasene på
fastlandet. I tillegg er det som kjent opprettet en ny base
i Florø med tilstedevakt og lege, og den åpnet nå, 1. sep-
tember 2009. Jeg vet at spørreeren, representanten Elling-
sen, og jeg har vært like opptatt av disse forholdene over
lang tid, og nå er jeg glad for at dette er på plass.

Utover disse store tiltakene har driftsbudsjettene for
redningshelikoptrene blitt hevet betraktelig for å kunne
gjennomføre tungt vedlikehold på helikoptrene, slik at
disse framstår som svært godt vedlikeholdt og driftssik-
re. Disse tiltakene er etter min vurdering de aller viktigste
som måtte gjøres for å ha en effektiv redningshelikopter-
tjeneste som skal framstå med best mulig beredskap over
hele landet.

Når det gjelder de varmesøkende kameraene til heli-
koptrene, er Justisdepartementet og Forsvarsdepartemen-
tet i kontinuerlig dialog. Det har vi vært også når det
gjelder de øvrige tiltak, det er vi helt avhengige av. Vi
samarbeider godt om dette og er innforstått med at kame-
raene ikke lenger er optimale, og at det finnes nyere og
bedre teknologi på dette området – og også ute i marke-
det. Imidlertid skal det påpekes at kameraene fortsatt fun-
gerer, og at Forsvaret gjør en god jobb med å opprettholde
kvaliteten på disse – så godt det lar seg gjøre.

Jeg kan forsikre om at i samarbeid med Forsvarsdepar-
tementet jobbes det nå med konkrete tiltak for så snart som
mulig å finne en løsning på behovet for nye varmesøkende
kameraer.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [11:24:02]: Jeg takker
statsråden for svaret. Vi husker nok godt 16. mai 2002
begge to, da vi hadde en heftig debatt her om redningshe-
likoptertjenesten.

Det er jo korrekt som statsråden sier, at forutsetninge-
ne som Stortinget den gang la, og som det var stor grad
av enighet om, var raskere reaksjon, det var lege om bord,
og det var en del kvalitative endringer. Fordi det er viktige
forutsetninger, som statsråden selv påpekte, er jeg glad for
at han nå viste til at man er i dialog for å se på også kame-
raene. For det er jo et paradoks, etter mitt skjønn, at om du

har en lege om bord, om du rykker ut tidligere, men ikke
får gitt hjelpen på grunn av at f.eks. de varmesøkende ka-
meraene er for dårlige, da hjelper ikke de andre forutset-
ningene som statsråden påpekte, fordi verktøyet som skal
finne den skadede som er borte, ikke gjør jobben sin. Da
får du ikke brukt legen, og du får ikke brukt det fantastiske
verktøyet som redningstjenesten i Norge er.

Så det hadde vært fristende å utfordre statsråden på
om han har en tidshorisont på dette, og om den er paral-
lell med innfasing av nye redningshelikoptre. I så fall har
statsråden altfor god tid, etter mitt skjønn.

Statsråd Knut Storberget [11:25:06]: Dette henger
jo i stor grad sammen med budsjett. Skal man ha nye ka-
meraer, koster det penger, så vi må få til en løsning på
det.

Når det gjelder tidshorisont, får man jo se på de fram-
tidige budsjetter som kommer. Men samtidig er det slik at
når det gjelder de store løft for redningshelikoptrene, må
jeg si at Stoltenberg-regjeringen faktisk har vist at det går
an å handle rimelig raskt for å foreta disse store løftene.

I 2001–2005 skjedde det veldig lite i forhold til base-
strukturen, og vi vet at de siste fire årene har man fått på
plass døgkontinuerlig vakt med legeberedskap, som koster
langt mer enn kameraene, men som man faktisk har
prioritert for å få på plass en redningstjeneste som bidrar
til at man får rask reaksjon der det virkelig gjelder. Men
jeg er helt enig med spørreeren: Vi er også avhengig av god
teknologi, og det jobbes det med.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [11:26:02]: Igjen skal jeg
være rundhåndet: Jeg skal selvfølgelig gi Regjeringen
skryt, for det er ikke tvil om at Stoltenberg-regjeringen
har tatt større grep – og raskere grep – enn det Bondevik
II gjorde når det gjaldt dette. Vel å merke må det naturlig-
vis gå en stund fra vedtak gjøres i Stortinget til man kan
effektuere det, men all honnør for det som er gjort når det
gjelder lege- og baseberedskapen, for det er positivt.

Men det er et annet paradoks i dette, synes jeg. Hvis
statsråden kan tenke seg å kaste blikket mot et annet heli-
kopter han har ansvar for, nemlig politihelikopteret, så har
jo de kamera om bord, som jeg mener overgår til de gra-
der det som redningstjenesten har. Og selv om politiheli-
koptre – iallfall til en viss grad – opererer med andre opp-
gaver enn redning primært, har jo det også for dem vært
et livreddende verktøy i bistandsaksjoner. Jeg håper der-
for at statsråden kan skue hen mot den erfaringen man har
hatt med politihelikoptre, når man nå skal se på hastighe-
ten framover mot nye varmesøkende kameraer. For det er
vel et faktum at statsråden selv har en viss innflytelse på
det budsjettet han nevnte i stad?

Statsråd Knut Storberget [11:27:05]: Jeg har masse
innflytelse på budsjettet! Det er jeg veldig glad for, og det
er derfor jeg har sagt ja til å være statsråd. Det er derfor vi
også har fått på plass mye, etter min mening. Vi har stått
på for å få på plass disse tilstedevaktene – særlig.

Men det er altså sånn at vi ser masse godt utstyr – også
hos politiet, som spørreeren påpeker her. Og det er klart at

når man sitter i politihelikopter og ser på det kamerautstyret man har der, får man virkelig inspirasjon til å bidra til å ruste opp kamerautstyret på Sea King-maskinene. Det har gitt oss god inspirasjon til å fortsette det arbeidet, og jeg er overbevist om at samarbeidet mellom Forsvarsdepartementet og Justisdepartementet vil bringe en god løsning på dette i nær framtid.

Spørsmål 4

Arne Sortevik (FrP) [11:28:08]: «Statens vegvesen klassifiserer tilstanden til veidekkene på riksveinettet i fem kategorier, fra svært god til svært dårlig. Tilsvarende klassifisering benyttes ikke på fylkesveinettet, bl.a. fordi det ikke finnes en felles vedlikeholdsstandard for hele fylkesveinettet. Denne fastsettes av hver enkelt fylkeskommune. Fra 1. januar 2010 overtar fylkene riksveier og riksveiferjer.

Hvordan vil statsråden sikre felles standard på vei og ferjer?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:28:47]: Det har mykje å seia for trafikantane og samfunnet at vegnettet er godt vedlikehalde, og at drifta blir gjennomført på ein så einsarta måte som mogleg rundt om i landet. Sær viktig er dette når ein ser det i lys av trafikktryggleiken. Store endringar i standarden kan ha uheldig verknad.

Før forvaltningsreforma har fylkeskommunane alt eit ansvar for eit vegnett som er like stort som dagens riksvegnett – ca. 27 000 km riksvegar og 27 000 km fylkesvegar.

Standarden for vedlikehald av riksvegane er tilpassa trafikken, slik at vegar med liten trafikk har lågare standard enn vegar med høg trafikk. Det er Statens vegvesen som forvaltar fylkesvegane i dag, og som gjer avtalar med den enkelte fylkeskommunen om kva for ein standard som skal liggja til grunn for vedlikehaldet av desse vegane. I mange tilfelle ligg riksvegstandarden til grunn når det skal bli inngått kontraktar om drift og vedlikehald.

Fylka får no ansvaret for det meste av dagens riksvegnett elles – om lag 17 000 km – som følgje av forvaltningsreforma. Dette er eit vegnett med mykje større trafikk enn dagens fylkesvegnett.

Fylkeskommunane og Oslo kommune overtek vegnettet frå staten med den standarden det har, og med eksisterande rettar og plikter. Det inneber overtaking av ansvaret frå staten for ei rekkje løpande kontraktar, m.a. funksjonskontraktar, som kan gjelda både drift og vedlikehald. På same måten vil fylkeskommunen gå inn i kontraktar som vil leggja bindingar på standarden knytte til ferjemateriellet.

Nasjonale føringar for standarden på det offentlege vegnettet vil elles bli vurderte fortløpande, samtidig som omsynet til fylkeskommunane sin handlefridom blir varette. Dette kan gjelda både tiltak ved utbygging og vedlikehald og drift.

Arne Sortevik (FrP) [11:30:53]: Takk for svaret. Beskrivelsen er jo velkjent, altså den faktiske og fysiske

flyttingen av ansvaret for veier som er dårlig vedlikeholdt.

Nå var statsråden i svaret inne på at det kan være problematisk å ha for store standardavvik. Hvis det er slik at man går fra én felles standard med staten som eier til i verste fall 19 ulike standarder – at det i alle fall gis anledning til å fravike en enhetlig standard – gir jo det grunn til bekymring. Det gir også grunn til bekymring at vi får en oppsplitting av standard både på vei- og ferjenettet i Norge. Hva er grunnen til at man vil vente med å se om det skal gis statlige føringar, og ikke iverksette det fra starten av reformen?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:31:50]: Det er mitt inntrykk at det er eit sterkt engasjement ute i fylkeskommunane for å sikra eit godt og velfungerande vegnett. Det er jo slik at dei fleste fylka har egne transportkomitear som følgjer nøye med, som no har lagt eit løp for korleis dei skal handtera situasjonen i 2010, og som eg pr. dato kjenner meg trygg på vil vareta veldig godt det nye ansvaret som dei no får.

Så varslar eg likevel for ordens og sikkerheits skyld at dette skal vi følgja nøye med på. Det er jo eit viktig poeng her, som òg representanten Sortevik må ta med seg, og det er at det er den same kompetansen som er i dag når det gjeld desse vegane, som skal følgja med vidare. Eg tenkjer på Statens vegvesen.

Arne Sortevik (FrP) [11:32:54]: Igjen takk for svaret. Jeg står her med kopi av Håndbok 111, som beskriver standard for drift og vedlikehold på dagens riksveinett. Jeg tillater meg å sitere fra forordet:

«Ved å gjennomføre standarden på landsbasis sikres trafikantene mot sprang i kvalitet eller tilbud over regionsgrensene og mellom distriktene.

Standardkravene angir de nivåer som samfunnet er tjent med.»

Dette er standarden vi har i dag. Spørsmålet er hvilke standarder vi får etter 1. januar 2010. Er det slik at nivået som samfunnet er tjent med, endres når fylkene overtar riksveiene? Eller vil statsråden sørge for at de samme kravene til drift og vedlikehold som vi har i dag, også skal gjelde når fylkekommunene skal overta eierskapet til dagens riksveinett?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [11:33:53]: Det er jo ikkje slik i dag heller, trass i denne handboka, at det ikkje er forskjell frå fylke til fylke. Det er jo eit samarbeid og ei lytting som føregår i forhold til kva det enkelte fylket prioriterer. Det er mange historier som går på det, når ein òg i dag passerer ei fylkesgrense på dagens riksvegar.

Det som eg gjerne vil gjenta, er at eg har nok ein større tillit til fylkeskommunane si handtering av dette, til regionale folkevalde, som i kontakt med sine lokale representantar, med ordførarar o.l., kjem til å ha fokus òg på standard og på sitt nye ansvar. Men lat meg understreka ein gong til: Dette kjem vi til å følgja nøye med på.

Spørsmål 5

Trond Helleland (H) [11:35:05]: Jeg har følgende spørsmål til miljø- og utviklingsministeren:

«I forbindelse med en samlet areal- og transportplanlegging opplever kommuner at statens manglende samordning av mål, virkemidler og fremdrift hindrer egen byutvikling.

Vil den nye statsråden ved Statsministerens kontor ta tak i disse problemstillingene?»

Statsråd Erik Solheim [11:35:32]: Jeg har registrert – jeg har riktignok vært i utlandet – at det har vært en omfattende diskusjon om statsråden ved Statsministerens kontor. Dette ligger under mitt ansvarsområde, og det er derfor jeg som svarer.

I St.meld. nr. 26 for 2006–2007, Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand, og i tidligere meldinger som St.meld. nr. 23 for 2001–2002, Bedre miljø i byer og tettsteder, og St.meld. nr. 31 for 2002–2003, Storbymeldingen, er det lagt vekt på at statlig virksomhet skal bygge opp under lokale planer og strategier for by- og tettstedsutvikling, når planene er i samsvar med nasjonal politikk. Dette er føringer som fylkesmennene i tildelingsbrevene er bedt om å følge opp i regionale og lokale arealplaner.

Likevel oppstår det konflikter og uklarheter i møtet mellom kommunen som planmyndighet og staten som grunneier og sektoransvarlig.

Miljøverndepartementet og Statsbygg har samarbeidet om hvordan staten best kan feie for egen dør også ved lokalisering av statlige virksomheter. Samarbeidet har resultert i en rapport som forelå i august i år. Rapporten inneholder en samling av eksempler på statlig lokalisering i byer og tettsteder. Eksempelene er valgt ut i dialog med de statlige foretakene. La meg legge til at flere av dem var fra representantens hjemfylke og var lokalisert, ifølge den rapporten, nettopp i Drammen, som hadde et par av de beste eksemplene på hvordan man legger statlige virksomheter i sentrum av byen på en positiv måte.

Rapporten viser at det kan bli gode løsninger, særlig der kommunene nytter kommuneplanen aktivt for å påvirke lokaliseringen. Den påpeker imidlertid at de statlige virksomheters egne mål blir prioritert. Virksomhetene opplever ofte de nasjonale målene som hindringer, i stedet for at man ser hvilke muligheter og positive effekter en god lokalisering kan innebære.

En hovedutfordring er å få innarbeidet de nasjonale målene bedre i de statlige virksomheters målstruktur og interne prioriteringer.

Jeg vil som ansvarlig for plandelen i plan- og bygningsloven ta til orde for felles nasjonale retningslinjer som kan innarbeides i styrende dokumenter for statlige virksomheter og foretak. Det er vesentlig at statlige virksomheter skal rette seg etter de overordnede målene for miljøvennlig by- og stedsutvikling. Dette innebærer bl.a. at virksomhet med mange ansatte og stort publikumsbesøk gjøres lett tilgjengelig ved å lokaliseres sentralt i byene, der det er god kollektivdekning.

Trond Helleland (H) [11:37:46]: Jeg takker statsråden for svaret.

Når ordlyden i spørsmålet var «den nye statsråden ved Statsministerens kontor», var det jo meningen at spørsmålet skulle stiles dit. Grunnen til at en brukte det begrepet i spørsmålet, var at Stortinget på det tidspunktet opererte med samordningsminister Schjøtt-Pedersen på sin manual for spørretimen.

Det statsråden sier, er utmerket, og naturligvis må spesielt eksempler fra Drammen være veldig gode å ta med seg. Men vi vet at i mange saker har f.eks. landbruksforvaltningen en innsigelse der f.eks. samferdselsmyndighetene ønsker å bygge en gangvei, som i Hå og Sola kommuner. Der sier landbruksforvaltningen nei på grunn av jordvern. Spørsmålet blir da om miljø- og utviklingsministeren føler behov for å ta med seg den nye statsråden ved Statsministerens kontor og involvere ham i disse sakene, der det er motstrid i statens politikk.

Statsråd Erik Solheim [11:38:50]: Jeg tror ikke jeg skal fortsette en slik pingpong rundt denne statsråden, men anerkjenne at et av de mest sentrale problemene i norsk statsforvaltning er at vi har en veldig fragmentert stat, hvor de ulike departementene ofte arbeider for ulike mål. De ivaretar ulike samfunnsmessige interesser, og disse kan komme i strid med hverandre.

Det å samordne både kommuner, fylkeskommuner, statlige etater, statlige foretak og staten som sådan er en svær og vanskelig oppgave. Den samordningsinstansen vi har i Norge, heter statsministeren. For øvrig er det en kjempestor utfordring hele tiden å få til et bedre samarbeid. Jeg er selvsagt beredt til å engasjere meg i saker hvor representanten Helleland eller andre i Stortinget mener det er behov for å gjøre mer for å bringe de ulike instansene sammen.

Trond Helleland (H) [11:39:45]: Jeg takker igjen for svaret.

Det er egentlig ikke statsråd Solheim som er utgangspunkt for dette spørsmålet. Han blir liksom mer vikar, men jeg aksepterer at det er miljø- og utviklingsministeren som har dette ansvaret.

For Stortinget er det litt forvirrende når vi først får oppgitt at vi skal ha en samordningsminister, at det er en statsråd ved Statsministerens kontor. Da blir min konklusjon at jobben til denne statsråden først og fremst er å administrere Statsministerens kontor for statsministeren. Det trenger ikke statsråd Solheim svare på. Men jeg er glad for at det samordningsarbeidet som da skal gjøres, er i gode hender, spesielt med tanke på at det nå er dobbel bemanning på Statsministerens kontor til å ta seg av dette problemfeltet.

Statsråd Erik Solheim [11:40:32]: Jeg må si meg enig i at det er i veldig gode hender hos statsminister Jens Stoltenberg, og med statsråd Karl-Eirik Schjøtt-Pedersen til å samordne det hele er det i svært, svært gode hender. Men selv i så gode hender som det er dette et reelt, stort problem. Man merker det – hvordan skal man få brakt sammen disse prosessene – på veldig mange områder. Vi

har f.eks. en rekke statlige etater. Det kan være motsetning mellom deres ønske om en bestemt lokalisering og en kommunes eller et fylkes ønske om en lokalisering på et annet sted, gitt transportmønster, eller på annen måte. Dette er prosesser der det ikke finnes en løsning en gang for alle, men som krever daglig engasjement og oversyn.

Hvis representanten Helleland bringer inn slike saker fra Buskerud, er jeg mer enn beredt. Det er f.eks. en diskusjon rundt sykehusplasseringen i Drammen, hvor det er hensyn som taler for både den ene og den andre plasseringen.

Spørsmål 6

Bjørn Lødemel (H) [11:41:44]: Eg vil tillate meg å stille følgjande spørsmål til miljø- og utviklingsministeren:

«Konsesjon på dei planlagde 420 kV kraftlinjene mellom Ørskog og Fardal og i Hardanger er for tida under klagehandsaming. Dersom kraftlinjene blir bygde i samsvar med konsesjonane, vil det kunne få alvorlege konsekvensar i forhold til miljø. Kraftlinjene vil mellom anna berøre UNESCO sitt verdsarvområde, unike fjordlandskap som er kåra til verdas fremste reisemål, og verna område.

På kva slags måte og når vil statsråden involvere seg i desse sakene for å sørge for at dei miljømessige sidene blir varetekte?»

Statsråd Erik Solheim [11:42:27]: La meg innledningsvis si at det spørsmålet som her stilles, er blant de viktigste og vanskeligste miljøutfordringene Norge vil ha i årene framover. Hvis vi skal bygge ut vesentlig ny fornybar energi i Norge, vil et viktig siktemål med det nødvendigvis være eksport. Det vil også kreve ledningsnett, og man vil da stå overfor avveininger mellom viktige hensyn ved utbygging av ny fornybar energi og de lokale miljøskader som kan komme av et ledningsnett. Så dette er et stort og viktig og vanskelig felt.

De kraftledningene som representanten Lødemel viser til, innebærer betydelige naturinngrep. Det er vanskelige saker nettopp fordi hensynet til en sikker energiforsyning og produksjon av mer ny fornybar energi nødvendigvis må få konsekvenser for miljøet og andre samfunnsinteresser. Jeg har derfor stor forståelse for at de planlagte ledningene har skapt stort engasjement og betydelig motstand i flere av de kommunene og regionene som kan bli berørt.

Som det vises til, er disse sakene nå under klagebehandling. Olje- og energidepartementet er konsesjonsmyndighet i klagesaker om elektriske anlegg. Miljøverndepartementet vil ha en viktig rolle i denne behandlingen, og jeg må be om forståelse for at jeg ikke kan uttale meg konkret nå. Jeg kan imidlertid love at konsekvensene for landskap, naturmangfold og kulturminner vil bli grundig vurdert før det treffes endelige vedtak.

Jeg vil også forsikre representanten Lødemel om at både olje- og energiministeren og jeg er svært bevisst på de miljøutfordringene som er knyttet til nødvendig styrking av ledningsnettet i Norge. Regjeringen har fått til-

slutning fra Stortinget til en strategi for å styrke hensynet til miljø, estetikk og lokalsamfunn i kraftledningssaker, og denne skal naturligvis legges til grunn for det videre arbeidet med disse sakene.

Bjørn Lødemel (H) [11:44:04]: Eg takkar for svaret.

Dei nye 420 kV kraftlinjene i Hardanger og mellom Ørskog og Fardal er svært omstridde. Vi ser bl.a. at NHO Reiseliv åtvarar sterkt mot konsekvensane av desse linjene. På landsmøtet deira i 2007 vart det vedteke ei fråsegn der NHO Reiseliv reagerer svært sterkt på at Statnett planlegg kraftlinjer i fjord- og fjellandskap på Vestlandet, som er blant norsk reiselivs viktigaste profilområde. I Kommunal Rapport i september i år kjem det fram at ei slik linje kan få store konsekvensar også for UNESCO sitt verdsarvområde ved Geirangerfjorden, og at det kan resultere i at dette området blir fjerna frå verdsarvlista. Dei store negative konsekvensane er ikkje kostnadsrekna og heller ikkje lagde inn i kostnadene knytte til luftspenn. Vil statsråden sørge for at det blir rekna på dei negative konsekvensane med luftspenn, og at dette blir med i det endelege avgjerdsgrunnlaget?

Statsråd Erik Solheim [11:45:01]: Det er en selvfølge at alle de negative virkningene av et slikt ledningsnett, som her trekkes fram, må være med i den totalvurderingen som må gjøres før man trekker en konklusjon. Jeg tror vi allerede nå må se i øynene at mange av de nye fornybare energikildene som vi i Norge ønsker å bygge ut, nettopp har denne typen avveininger i seg. Det finnes ikke en eneste ny fornybar energikilde som er konfliktfri, slik noen av og til synes å mene i debatten. Selv noe så fint som solenergi er enormt arealkrevende. Vindkraft vil alle ha, men ikke nødvendigvis på hvert eneste sted. En stor utbygging av fornybar energi i Norge vil føre med seg et betydelig ledningsnett, som enten må gå i jord- og sjøkabler, som er vesentlig dyrere, eller i luftkabler, som har mange av de motargumentene mot seg som Lødemel trekker fram.

Så jeg vil bare varsle at dette kommer til å bli en av de vesentlig store miljødebattene i Norge framover, og det kan bare skje på basis av at alle argumentene kommer fram i full åpenhet før det trekkes konklusjoner.

Bjørn Lødemel (H) [11:46:05]: Eg takkar igjen for svaret. Eg har eit lite oppfølgingsspørsmål. Desse linjene vil også få store negative konsekvensar for nærføring til bustader og busetnader i store område. Det kjem mange velgrunna protestar frå folk som peikar på at linjene vil ha store konsekvensar for livskvaliteten i deira nærmiljø.

I Naustdal i Sogn og Fjordane fører ei eventuell bygging av linja til at ein familie får heile livsgrunnlaget på garden lagt i grus. Det same ser ein på Standal på Sunnmøre, der ein gard som familien i generasjonar har bygd opp, kanskje blir fråflytta. Også i Nordfjordeid, i Ålfoten, i Sykkylven og mange andre stader kan dei nye 420 kV kraftlinjene få store, negative konsekvensar.

Høgre og dei andre opposisjonspartia har ved fleire høve her i Stortinget kravd at det blir utarbeidd nye politiske retningslinjer for bruk av jord- og sjøkabel, der mil-

jøsidene og nærføring til busetnad blir sterkare varetekte. Vil statsråden ta initiativ til at det blir gjort slike endringar i retningslinjene for kabling, før det blir teke endeleg avgjerd i dei konsesjonane som no ligg til klagehandsaming?

Statsråd Erik Solheim [11:47:13]: Jeg må selvfølgelig gjenta at det er olje- og energiministeren som har ansvaret for dette politikkområdet. Men selvfølgelig må alle de vesentlige argumentene i saken som her framføres, komme fram før man tar en endelig beslutning, slik at man kan avveie fordeler og ulemper ved de ulike alternativene. Det at det er meget betydelig lokal motstand eller engasjement i slike saker, tror jeg vi alle forstår. Det er sagt at den største demonstrasjonen i Oslos historie, muligens med unntak av demonstrasjonene mot Irak-krigen og i EU-kampen, var mot kraftledning gjennom Nordmarka. Det var altså i 1946, et år etter den andre verdenskrig. Man skulle tro, ut fra historiebøkene, at den norske befolkning var opptatt av helt andre ting enn kraftlinjer da. Så tilsvarende engasjement som det var i Oslo i 1946, er det fullt forståelig at det er i mange bygder på Vestlandet knyttet til disse.

Spørsmål 7

Oskar Jarle Grimstad (FrP) [11:48:23]: Spørsmålet går til miljø- og utviklingsministeren:

«Som kjent er det store forventninger til funn av drivverdige forekomster av olje/gass utenfor Lofoten. En avklaring på eventuell oppstart og leiteboring er satt på vent til forvaltningsplanen for Lofoten og Barentshavet er behandla. Samtidig er det igangsatt en søknadsprosess på UNESCO-status for Lofoten-området av Direktoratet for naturforvaltning, trass manglende ønske om dette fra kommuner i området da man frykter at dette vil hindre ønska oljevirkosmhet.

Hva vil statsråden foreta seg i saken?»

Statsråd Erik Solheim [11:48:58]: Miljøverndepartementet startet arbeidet med en mulig nominasjon av Lofoten-området til UNESCOs verdensarvliste på bakgrunn av initiativ fra og politiske vedtak i fem av seks kommuner i Lofoten-området i 2004. Direktoratet for naturforvaltning fikk den 30. mars 2005 i oppgave å utarbeide nominasjonen/søknaden for Miljøverndepartementet, et arbeid som er veldig omfattende på grunn av de kravene UNESCO og det internasjonale samfunnet setter til dokumentasjon, begrunnelser og sammenlignende analyser. Arbeidet ble igangsatt etter oppstartmøte den 22. august 2005 med statsråd Knut Arild Hareide, i Bondevik II-regjeringen. I september samme år vedtok den sjettede og siste kommunen, Vågan, å støtte nominasjonen. Jeg deltok selv i forskjellige møter med Lofoten-kommuner i sakens anledning.

Søknaden var tenkt ferdigstilt fra norsk side i desember i år. Direktoratet for naturforvaltning var derfor kommet svært langt i dette arbeidet da Lofotrådet i september i år i vedtak uttrykte ønske om å vente med nominasjonen inn-

til forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten er oppdatert.

Lofotrådets vedtak tas til etterretning av Miljøverndepartementet. Det ble imidlertid ikke vurdert som en effektiv bruk av ressurser og kompetanse å avslutte et stort nominasjonsarbeid rett før det ble ferdigstilt. Direktoratet for naturforvaltning fikk derfor i brev den 2. november i år beskjed om å ferdigstille nominasjonen/søknaden ifølge opprinnelig tidsplan så langt det lar seg gjøre innenfor de rammer og begrensninger vedtaket i Lofotrådet legger for prosessen. Direktoratet for naturforvaltning er bedt om å slutføre samarbeidet med eksterne faginstusjoner og klargjøre oversending av søknadsmateriale som er utarbeidet i prosjektperioden. Det vil da foreligge et best mulig grunnlag for å vurdere den dokumentasjonen og de analyser som er framskaffet gjennom nominasjonsprosessen i sammenheng med arbeidet med forvaltningsplanen.

Dersom berørte kommuner i Lofotrådet endrer sine politiske vedtak, vil departementet gjøre en ny vurdering av om det på det tidspunkt fortsatt er relevant å nominere Lofoten-området.

Den motsetningen mellom nominasjonsprosessen og arbeidet med forvaltningsplanen som indikeres i spørsmålet, eksisterer derfor ikke. Jeg ser derfor ingen grunn til å ta initiativ utover det som er beskrevet, for å kunne håndtere de to prosessene i sammenheng på en god måte.

Oskar Jarle Grimstad (FrP) [11:51:13]: Eg takkar for svaret.

Det verkar noko underleg når Lofotrådet er skepsisk til at søknaden skal gjennomførast, i frykt for at dette kan setje avgrensingar på eventuelt uttak av olje- og gassforekomstar. Dette er basert på erfaringar andre stader i verda, der områda har oppnådd verdsarvstatus, og ein opplever sterke avgrensingar i den lokale og nasjonale sjølvråderetten. Dette gjeld restriksjonar i forhold til næringsverksemd, som ikkje er tillate i eit UNESCO verdsarvområde, f.eks. innan fiskeri, skipstrafikk, kraftproduksjon og olje- og gassverksemd. Kva vil bli gjort for å utgreie dei totale konsekvensane av ein verdsarvstatus, slik at dei kommunane i Lofoten som dette gjeld, får oversikt over den betydninga ein slik status ville få for noverande og framtidig næringsverksemd i området, før ein søknad blir send?

Statsråd Erik Solheim [11:52:06]: Ut fra min kontakt med Lofoten-kommunene og deres ordførere har jeg et helt annet inntrykk enn det som formidles av spørren her. Det er et inntrykk av kommuner som var betydelig entusiastiske for en verdensarvnominasjon, og som ønsket at det skulle skje, og også kommuner som ønsker alle fordelene ved en verdensarvnominasjon, når den skal veies opp mot de ulike oljerelaterte spørsmålene og andre spørsmål som kommer i forvaltningsplanen.

Så jeg oppfatter overhodet ikke det at man ønsker en utsettelse, som manglende entusiasme eller manglende forståelse for betydningen av verdensarvnominasjonen, tvert imot, men det er naturlig at man ønsker, før man tar stilling på vegne av sine innbyggere, å ha alle kort på bordet samtidig. Det er en avveining som Lofoten-kommunene

og til sjuende og sist Stortinget må gjøre om verdensarv-nominasjonen og de mange turistmulighetene som ligger i Lofoten, versus betydningen av oljevirksomhet.

Oskar Jarle Grimstad (FrP) [11:53:02]: Eg opplever vedtaket som er gjort i enkeltkommunane pluss Lofotrådet, som eit signal om at ein er usikker på om ein slik søknadsprosess om å bli eit verdsarvområde kan låse framtidige konklusjonar. Det er skepsisen til desse kommunane og Lofotrådet. Så ministeren deler ikkje desse synspunkta?

Statsråd Erik Solheim [11:53:30]: Mitt inntrykk er at det er delte meninger i Lofoten, som alle andre steder i Norge, knyttet til en eventuell oljeboring. Våre to partiers representanter i de ulike kommunestyrene i Lofoten har vidt forskjellige syn på det. Det samme gjelder en rekke andre partier. Det er rett og slett forskjellige oppfatninger i Lofoten om spørsmålet. Det at Lofotens ordførere gjør det som ledere normalt i en slik situasjon gjør, nemlig å ønske alle fakta på bordet – alle de forskjellige tingene man må veie opp mot hverandre – før man tar endelig stilling, anser jeg som helt naturlig og noe demokratiske ledere svært ofte og naturlig gjør. Man må til slutt veie dette mot hverandre. Det vil bare være en fordel for den prosessen at alt arbeidet med nominasjonen er kommet så langt som det kan komme, slik at man ikke taper unødig tid hvis vi skulle bestemme oss for å sende en søknad, og slik at man har alle konsekvenser – og jeg vil si alle de enorme fordelene ved en slik verdensarv nominasjon – på bordet når man tar endelig stilling.

Spørsmål 8

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [11:54:44]: Jeg har et spørsmål jeg gjerne vil stille til vår dyktige statsråd som knytter seg til homofile asylsøkere:

«Dersom en homofil iraner søker asyl i Norge, vil utlendingsmyndighetene legge til grunn at vedkommende vil kunne leve ut sin seksuelle legning dersom dette skjer innenfor de sosiokulturelle rammene som gjelder i Iran. Rammene for hva som er sosialt akseptert når det gjelder homofilt samliv, er svært begrenset og forbundet med mulige straffereaksjoner i Iran. I praksis krever norske utlendingsmyndigheter at den homofile skjuler sin legning.

Mener statsråden at det er et akseptabelt krav å stille til en homofil asylsøker?»

Statsråd Knut Storberget [11:55:31]: Aller først vil jeg minne om at det er Utlendingsdirektoratet, UDI, og Utlendingsnemnda, UNE, som behandler enkeltsaker etter utlendingsloven. Jeg har ikke myndighet til å påvirke UDIs og UNEs behandling av enkeltsaker og utfallet av disse, men her er det for så vidt et generelt bakteppe som danner grunnlag for et prisverdig spørsmål. Det er allikevel viktig for meg å understreke at alle som søker asyl i Norge, og som har et beskyttelsesbehov i henhold til våre folkerettslige forpliktelser, får den beskyttelsen de har krav på – og det skal de ha.

Norsk praksis er slik at lesbiske og homofile som risikerer forfølgelse, vil kunne omfattes av flyktningskonvensjonen og dermed få asyl. Det foretas alltid en konkret og individuell vurdering av om en asylsøker risikerer overgrep ved retur til hjemlandet som tilsier at vedkommende har krav på beskyttelse i Norge. I denne vurderingen ses det hen til søkerens individuelle situasjon og forholdene i det landet som søkeren kommer fra.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet har utarbeidet særskilte retningslinjer om kjønnsrelaterte spørsmål i tilknytning til flyktningsvurderinga. Retningslinjene skal bidra til en helhetlig praksis. De gjelder både kvinner og menn og er aktuelle i forhold til lesbiske, homofile, biseksuelle og transpersoner.

Så til utlendingsforvaltningas praksis for homofile asylsøkere fra Iran. Jeg er kjent med at det i Iran er restriksjoner for utfoldelsen i det offentlige rom, både for heterofile og homofile. Det å tvinge noen til å opptre i strid med dyptfølte oppfatninger vil kunne være forfølgelse, men det må vurderes konkret i hver enkelt sak. I utgangspunktet må det forventes at personer til en viss grad tilpasser sin livsførsel, bekledning mv. til de sosiale og kulturelle koder som gjelder i det aktuelle landet, uten at dette defineres som forfølgelse, selv om vi skulle mislike det aldri så mye, både for heterofile og for homofile. Det må derfor foretas en vurdering av hvor sterkt restriksjonene begrenser den enkeltes livsutfoldelse, og hvilken fare vedkommende utsetter seg for ved å bryte slike restriksjoner det ikke med rimelighet kan forventes at han/hun tilpasser seg. Det framgår av Utlendingsdirektoratets praksisnotat om Iran at UDI legger til grunn at en homofil person vil kunne leve ut sin seksuelle legning dersom dette skjer innenfor de sosiokulturelle rammene som gjelder i det iranske samfunnet. UDI legger følgelig til grunn at homofile ikke er gjenstand for forfølgelse på generelt grunnlag i Iran. Det avgjørende spørsmålet vil være om søkeren på individuelt grunnlag vil være i en spesielt utsatt posisjon ved retur.

Jeg har tillit til at de vurderinger og avgjørelse som UDI og UNE foretar i disse sakene, er i overensstemmelse med gjeldende lover og konvensjoner. Jeg er også kjent med at utlendingsmyndighetene følger nøye med på situasjonen for homofile i Iran.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [11:58:30]: Jeg tolker deler av statsrådets svar slik at man må forvente at en homofil asylsøker må forholde seg til de sosiokulturelle normene i hjemlandet. Altså: I land som Iran og Irak betyr det i praksis – og da i beste fall – at vedkommende må gifte seg inn i et heteroseksuelt ekteskap fordi storfamilie og samfunn vil forvente dette. Ser ikke statsråden at dette vil oppleves som sterkt integritetskrenkende? Et annet spørsmål som man også kan stille seg, er hvorfor det er akseptabelt å stille dette kravet til en homofil asylsøker, mens man aldri ville funnet på å gjøre det samme med en politisk flyktning.

Statsråd Knut Storberget [11:59:18]: Jeg må bare vise til svaret mitt. Men dette viser en god del av dilemmaene ved det å skulle praktisere en konsekvent asylpo-

litikk og hvilke kriterier som ligger til grunn for å kunne få opphold i Norge. Det vil være mange omstendigheter i andre land som vi ikke liker, som vi misbilliger, og som vi ikke støtter, men som ikke vil være kvalifiserbare ut fra de kriteriene som gir grunnlag for opphold i Norge – det er helt på det rene – uten at man med det sier at man støtter denne type situasjon. Så jeg må bare vise til at her foretar norske utlendingsmyndigheter kvalifiserte og gode vurderinger i hvert individuelle tilfelle, og om det er tilstrekkelig for å kunne nå opp til de sterke og rimelig strenge kriterier som skal til for å kunne få opphold her i Norge.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [12:00:21]: Takk for svaret. Under sentrumsregjeringen ble det gjennomført en gjennomgang av gjeldende norsk praksis av flyktningdefinisjonen i 1951-konvensjonens artikkel 1 A, med det siktemål å myke opp praksis. Det ble presisert at en person med homofil legning i utgangspunktet har rett til asyl dersom personen ved å ta konsekvensen av sin legning risikerer å bli forfulgt ved retur til hjemlandet. Og med virkning fra 15. januar 1998 iverksatte sentrumsregjeringen den gang retningslinjene for nye asylkriterier. Man så behovet for å presisere denne særskilte gruppens behov for beskyttelse. Denne gruppen er også sårbar under opphold i Norge, og noen må også i leve i skjul her. Vi har sett alvorlige oppslag av hatvold mot homofile, og jeg vet at justisministeren har gått i spissen for å bekjempe denne forfølgelsen. Vil statsråden allikevel gjennomgå praksis når det gjelder homofil anførsel, og vurdere å lempe på kravet til beskyttelse?

Statsråd Knut Storberget [12:01:23]: For det første er jeg veldig glad for å få dette spørsmålet, for jeg mener at det er et veldig viktig spørsmål – det peker på dilemmaene i hele forvaltningen. Vi vil følge med på praksisen som UDI og UNE har i forhold til dem som sliter med den type situasjon som spørteren påpeker. Det gav jeg også uttrykk for i mitt svar. Det er det grunnlag for å gjøre. Og det er særlig grunnlag for det fordi vi ser at det brer om seg i mange land – også i vårt eget land – en hatvold rettet mot særlig yngre mennesker som har en annen seksuell legning enn det som kanskje de fleste av oss skulle ha. Det er helt uakseptabelt. Det må vi møte på mange hold. Det er mange av disse situasjonene man får drøfte om når opp i forhold til de definisjoner som gjelder for å få opphold. Men at vi skal ha fokus på det og følge praksis, det skal det være lov å spørre om.

Spørsmål 9

Fra representanten Anders B. Werp til justisministeren:
«Det nedlegges et betydelig og verdifullt arbeid i kriminalomsorgen.

Hvordan vil statsråden bidra til å øke forskningen på effekten av soning i norske fengsler, med spesiell vekt på hva som kan redusere tilbakefall?»

Presidenten: Dette spørsmålet bortfaller, da spørteren ikke er til stede.

Spørsmål 10

Bent Høie (H) [12:02:37]: «Kjøp av nye redningshelikopter utsettes stadig, og er preget av uenighet mellom de berørte etatene. Vil statsråden ved Statsministerens kontor sørge for en samordning av denne prosessen?»

Statsråd Knut Storberget [12:02:51]: Jeg er ikke statsråd ved Statsministerens kontor, men jeg har fått overført dette spørsmålet til meg, og jeg svarer med glede på det.

Jeg har lyst til å si innledningsvis til representanten Høie at dette er en omfattende prosess, og jeg har lyst til å understreke at jeg oppfatter ikke at denne prosessen blir bremsert av «uenighet mellom de berørte etatene». Men det er mye i denne prosessen som tar tid, det er helt åpenbart.

Anskaffelsen som representanten Høie viser til, er en svært omfattende prosess som vil ha betydning inn i de neste 30–40 åra. Nye redningshelikoptre vil medføre en betydelig oppgradering av norsk redningshelikoptertjeneste og ha ringvirkninger inn mot mange ulike aktører og interessenter i hele den samlede redningstjenesten. Redningshelikoptre er svært avanserte og kostbare verktøy som ikke er hyllevere, og krever derfor en omfattende vurdering før anskaffelse.

Etter min mening har det skjedd lite i forhold til redningshelikoptre i perioden 2001–2005, da Høyre satt i regjering, og etter framleggelsen av stortingsmeldingen Redningshelikoptertjenesten i fremtiden. Fra 2005 til 2009 er det imidlertid etablert tilstedevakt ved alle baser, samt åpnet en ny base i Florø. I tillegg ble det besluttet å ikke benytte opsjonen på NH90, og anskaffelsesprosjektet ble igangsatt. Det var etter min mening en forutsetning for at vi kunne få i gang hele denne prosessen, og det er viktig.

Jeg erkjenner at det å berede grunnen for anskaffelse av nye helikoptre har tatt lengre tid enn hva vi hadde forutsatt. Dette har sine årsaker i ulike forhold, men etter at Stoltenberg II-regjeringa iverksatte en ny anskaffelsesprosess i 2007, etter bl.a. å ha vurdert opsjonsvarianten NH90, har Justisdepartementet arbeidet grundig med beslutningsunderlaget for anskaffelsen. Denne prosessen har tatt utgangspunkt i Innst. S. nr. 156 for 2001–2002 fra justiskomiteen og de signaler som framkommer her, samt senere budsjettinnstillinger om framdrift. Da det er viktig at utredningsarbeidet forut for den eksterne kvalitets-sikringen foretas uten andre avgrensninger enn at Forsvaret skal være operatør, har prosessen blitt mer omfattende enn tidligere planlagt.

Fordi dette er en betydelig anskaffelse også i økonomisk forstand, med kostnader på til sammen flere milliarder kroner, er jeg som ansvarlig statsråd opptatt av at vi anskaffer den riktige helikopterkapasiteten, og at prosessen gjennomføres på en forsvarlig måte. Av den grunn vil vi også få en ekstern kvalitetssikring av de valgene som legges til grunn før vedtak fattes.

Som jeg sa innledningsvis, kjenner jeg meg ikke igjen i representantens beskrivelse av at prosessen er preget av «uenighet mellom de berørte etatene», og vil ikke akseptere forutsetningen i spørsmålet i så måte.

I en slik omfattende prosess med betydelige økonomiske konsekvenser er det naturlig at mange organisasjoner blir hørt – og vil la høre fra seg. Det er mange funksjoner som skal fylles gjennom et redningshelikopter, og derfor vil mange interesser også framkomme underveis. Det er således en forutsetning at alle behov kommer til overflaten og blir vurdert med sikte på at det materiell som anskaffes, samlet sett er best egnet for oppgaven.

Anskaffelsen gjennomføres under ledelse av Justisdepartementet. Både Helse- og omsorgsdepartementet og Forsvarsdepartementet er representert i prosjektet, og prosessen framstår som ryddig og inkluderende for alle parter.

Når nye redningshelikoptre til slutt kan være på plass, er for tidlig å fastslå, da det er mange faktorer som fortsatt kan påvirke prosessen. Jeg har imidlertid forsikringer fra forsvarsministeren og leverandøren om at dagens Sea King-redningshelikoptre *kan* drives fram mot 2020, men vi arbeider altså for at de skal erstattes før den tid.

La meg til slutt slå fast at denne regjeringa er opptatt av at vi skal ha en god redningshelikoptertjeneste. Som ansvarlig statsråd vil jeg følge opp det vi legger vekt på i Regjeringas politiske plattform om å ivareta befolkningens trygghet gjennom å fortsette satsingen på redningstjenesten og redningshelikoptre. At behovet for å skifte ut dagens helikoptre er til stede, synes klart, og jeg arbeider for at nye redningshelikoptre derfor skal komme raskt på plass.

Jeg vil også peke på at den satsingen som er gjort på redningshelikoptertjenesten gjennom etablering av tilstedevakt ved alle basene, samt etablering av ny base i Florø, sammen med anskaffelsen av nye redningshelikoptre og det prosjektet som nå er igangsatt og er godt i gang, utgjør veldig viktige deler av Regjeringas satsing for å forbedre denne tjenesten og skape trygghet for befolkningen.

Bent Høie (H) [12:07:12]: Bakgrunnen for at dette spørsmålet ble stilt til det som Stortinget på et tidspunkt trodde var en samordningsminister, var jo nettopp behovet for å sikre en prosess som ivaretok de ulike behovene knyttet til nye redningshelikoptre.

Jeg er uenig i den historiefremstillingen som justisministeren her kommer med. Blant annet var det denne regjeringens kansellering av opsjonsavtalen i forhold til gjenkjøp av NH90 som er en av hovedårsakene til at en nå ikke vet når en eventuelt har nye redningshelikoptre.

Men bakgrunnen for spørsmålet er bl.a. også at det, ikke minst fra helsehold, er reist stor bekymring knyttet opp til om de hensynene som faktisk er mest fremtredende i forhold til bruken av dagens redningshelikoptre, blir godt nok ivaretatt i denne prosessen. På hvilken måte er helsemyndighetenes behov ivaretatt i den nye prosessen?

Statsråd Knut Storberget [12:08:19]: På den ene siden ønsker man seg en rask avklaring, på den andre siden ønsker man at alle blir hørt. Det viser nettopp noe av utfordringen vi har i dette prosjektet. Jeg vil understreke en gang til at jeg oppfatter det slik at det er god dialog mellom de berørte parter. Men det er forskjellige oppfatnin-

ger av hvordan man ønsker at de framtidige redningshelikoptrene skal være. Det er derfor det er så viktig at man tar seg god tid med det kvalitetssikringsregimet man jobber under, slik at man ikke foretar en stor investering uten å ha kartlagt hva slags behov man faktisk har, og hva vi mener man bør ha lagt til grunn før man går til innkjøp av dette.

Jeg oppfatter det slik at man i det innkjøpsprosjektet som er i gang, har god dialog med de berørte etater, at man får inn nettopp de ønsker og mål man har for redningshelikoptertjenesten, og at prosjektet nettopp sikrer ikke bare helse, men også andre aktørers interesser i prosjektet.

Bent Høie (H) [12:09:23]: Statsråden sier i dag, på samme måten som han sa i den interpellasjonsdebatten som var om temaet i mai, at en har fått forsikringer om at dagens redningshelikoptre kan være operative inntil 2020. Men kan statsråden forsikre Stortinget om at dagens redningshelikoptre ikke står på bakken i situasjoner der det er akutt behov for redningshelikoptre, på grunn av at det tar veldig lang tid å få på plass manglende reservedeler, og at det ikke vil være et økende problem fram mot 2020?

Statsråd Knut Storberget [12:10:04]: Jeg kan forsikre om tre ting i forhold til redningshelikoptertjenesten. Det første er at vi skal fortsette den store satsingen vi har hatt på redningshelikoptertjeneste siden Stoltenberg-regjeringa tiltrådte, med utbygging av baser, tilstedevakt og legeberedskap. Det har virkelig vært et kvalitetsløft, i motsetning til hva vi opplevde med den tidligere regjering.

Det andre er at vi skal kjøre et innkjøpsprosjekt hvor man skal jobbe grundig, men så raskt som mulig, slik at vi får dette på plass, fordi vi ser at man har behov for nye helikoptre – helt åpenbart.

Det tredje er at det er brukt betydelig med penger på vedlikehold av Sea King-maskinene. Jeg skal forsikre representanten Høie om at vi skal gjøre hva vi kan for å unngå at de vedlikeholdsutfordringene vi har i forhold til Sea King-maskinene, skal ramme den trygghet folk skal kunne forvente av redningshelikoptertjenesten.

Spørsmål 11

Tor Sigbjørn Utsogn (FrP) [12:11:11]: Spørsmålet går til justisministeren:

«Fengselskapasiteten i Kristiansand-regionen er så dårlig at varetektsfengslede slippes fri mot politiets og retts vilje, eller plasseres på hoteller. Politiansatte går ut i media med sine frustrasjoner. Det er demotiverende for både politi og rettsinstans, og er farlig for den øvrige befolkningens rettsoppfatning. Løslatelse av innsatte kun for å gi plass til varetekt er uakseptabelt.

Hvilke grep vil statsråden aktivt ta for å skape flere lukkede sone- og varetektsplasser i regionen?»

Statsråd Knut Storberget [12:11:56]: Det er riktig at vi har et betydelig press i fengslene i Norge. Det gjelder

ikke bare Kristiansand-regionen, det gjelder egentlig over hele landet, kanskje med unntak av Nord-Norge. Som et resultat av at politiet gjør en usedvanlig god jobb om dagen – man har tatt mange – skapes det et press i forhold til varetektssituasjonen. Bruken av varetekt har derfor økt betydelig de siste månedene, både nasjonalt og i Kriminalomsorgens region sørvest, som omfatter Agderfylkene og Rogaland. Hittil i år har det vært gjennomsnittlig 780 varetektsinnsatte i fengslene. I de siste ukene har tallet økt til over 800 varetektsinnsatte, og jeg har fått opplyst nå de siste dagene at tallet visstnok skal ha bikket over 900. Økningen skyldes bl.a. økt antall innsettelse av utenlandske borgere. Det er vanlig at varetektsbehovet varierer i løpet av året, og at bruken av varetekt øker på høsten. Kriminalomsorgen og politiet har erfaring med å håndtere svingninger i behovet og finne løsninger på plassbehov. I en situasjon med mangel på plasser prioriterer kriminalomsorgen å framskaffe varetektsplasser for politiet.

Som justisminister er jeg tilfreds med at Regjeringas satsing på justissektoren gir resultater. Politiets budsjetter er økt og nye virkemidler som DNA er tatt i bruk som et effektivt redskap for å oppklare flere forbrytelser. Det aller viktigste her er at soningskøen nå anses som fjernet, i tråd med Regjeringas løfte i Soria Moria-erklæringen. Fjerning av soningskøen – det stod altså 3 000 domfelte i kø, vi hadde svært få plasser for fire–fem år siden – har bidratt til at politiresurser blir frigjort til politioperative oppgaver. Den siste tids økning i varetekt kan bl.a. ses i lys av økt politikraft, og dette har ført til mangel på varetektsplasser flere steder i landet.

I Region sørvest har antall varetektsinnsatte økt med om lag 36 pst. fra august 2009 til november 2009. Det er mye. Agder politidistrikt og kriminalomsorgens regionkontor har nær dialog for å finne løsninger på situasjonen. Det er imidlertid ikke riktig at varetektsfengslede plasseres på hotell, slik representanten påstår.

Regjeringa har gjennom å fjerne soningskøen bedret kapasiteten for varetektsfengsling. På sikt er det et mål å redusere kapasitetsutnyttelsen ned mot 90 pst. i fengslene. Dette vil frigjøre plasser til varetekt i Kristiansand-regionen og i landet for øvrig. Varetektssituasjonen forventes å bli krevende fram til Halden fengsel er ferdigstilt med 251 plasser i 2010. Dette vil man forhåpentligvis også kunne merke over hele landet. Økt kapasitet som følge av Halden fengsel vil bidra til å lette presset på varetektsplasser nasjonalt.

Justisdepartementet følger varetektssituasjonen nøye og vurderer fortløpende tiltak for å øke kapasiteten for varetekt fram til Halden fengsel er ferdigstilt. For å øke varetektskapasiteten planlegges det med raskere oppstart av deler av Halden fengsel enn tidligere planlagt, ved at 20 plasser åpnes i februar 2010 og ytterligere 36 plasser åpnes i mars 2010, før fengselet åpnes i april 2010. Plassene vil bli benyttet til varetekt.

I tillegg vurderes andre tiltak for raskt å øke kapasiteten for varetektsfengsling, bl.a. midlertidig utvidelse av kapasitet i eksisterende fengsler og andre tiltak for å frigjøre kapasitet til varetekt. Økt bruk av åpen soning og elektronisk kontroll bidrar til å frigjøre lukkede plas-

ser til varetekt. Fengsler med lavere sikkerhetsnivå kan også i enkelte tilfeller benyttes til varetekt innenfor de rammer og restriksjoner som er satt av domstolen eller påtalemyndigheten.

Tor Sigbjørn Utsogn (FrP) [12:15:27]: Situasjonen i Kristiansand-regionen er, som jeg sa, prekær. Mye av det som justisministeren sa, høres fornuftig ut; jeg er enig i det, og la meg takke for svaret. Nå er det likevel slik at vi har situasjoner der varetektsfanger sitter på hotell. Media rapporterer om dette, så det ber jeg justisministeren sette seg inn i.

En annen veldig viktig sak er jo at 60 pst. av fengselskapasiteten på Sørlandet nå brukes på varetektsfanger. Det er mye, men det er likevel ikke nok.

Jeg vil også peke på at det er ufornuftig ressursbruk å eskortere varetektsfanger til f.eks. Jæren for at de skal være der i noen dager, og så eskortere dem tilbake igjen til Kristiansand, med betydelig beslag av politiets ressurser og tid. Synes justisministeren dette er en fornuftig bruk av fengselsbetjenter og politibetjenter?

Statsråd Knut Storberget [12:16:31]: Jeg syns ikke det å bruke fengselsbetjenter på den måten er fornuftig, så jeg er helt enig med spøreren. Det er jo bakgrunnen for at vi har økt fengselskapasiteten så betydelig i løpet av de siste åra. Når man åpner Halden fengsel neste år – det er altså et fengsel med 250 plasser, det er et betydelig nasjonalt løft – kan man plassere dem som soner lange dommer, bl.a. der og sørge for at man får frigjort plasser ute i distriktene til varetekt, slik at vi slipper denne transporterengen.

Når det gjelder Kristiansand-området, er det et område som jeg har viet mye oppmerksomhet, først og fremst fordi jeg mener at kriminalomsorgen gjør en veldig bra jobb i det distriktet. Det er bakgrunnen for at vi bl.a. har åpnet fengselet på Evje. Det er også et av de områdene hvor vi har valgt å satse for å bygge ned soningskøen. Det er klart at det bidrar også til å kunne skape flere varetektsplasser i de lukkede anstaltene, bl.a. fengselet i Kristiansand. Det at man åpner overgangsbolig på Grim i Kristiansand, er også noe som bidrar til å lette trykket. Den innsatsen som friomsorgen gjør i Kristiansand-området, bidrar også til dette. Det er det vi faktisk kan gjøre umiddelbart.

Jeg er klar over at man har hatt ønske om et lukket fengsel i Kristiansand-området lenge, men det er jo noe som eventuelt må komme veldig langt fram i tid. Det tar lang tid å bygge, og det vil jo ikke løse dagens varetektssituasjon. Jeg tror nok at det viktige nå er at vi får rask start på Halden fengsel og får overført dem som sitter ofte med lange dommer. Det kan avlaste distriktene og bl.a. Agderregionen. Så tror jeg på sikt, når vi nå har fått ned soningskøen, at vi vil merke at vi får flere plasser til varetekt.

Tor Sigbjørn Utsogn (FrP) [12:18:06]: Det er riktig at planlegging av lukkede plasser på Sørlandet ikke gir en kortsiktig løsning. Likevel vil jeg advare mot å tro at Halden fengsel skal løse situasjonen på Sørlandet betydelig. Det tror jeg ikke vil skje.

Ellers er vi kjent med at opprettelsen av flere åpne plasser – hjemmesoning, såkalt elektronisk soning – er på sterk frammarsj i Norge. Men det løser i liten grad, eller ikke i det hele tatt, problemet med manglende varetekts-plasser. Er justisministeren enig i den vurderingen, og at det ikke er et argument for å la være å bygge flere lukkede varetektsplasser?

Statsråd Knut Storberget [12:19:00]: Jeg er ikke enig i det. Jeg mener at de alternative soningsformene nettopp bidrar til å skaffe flere varetektsplasser. Over halvparten av dem som sitter i norske fengsler i dag, sitter med dommer på under 60 dager. De fleste av dem sitter for vinningsforbrytelser, og mange av dem har slitt med rusproblemer i mange år. De utgjør altså over halvparten av fengselsklientellet. Når vi kan møte dem med andre typer reaksjoner enn å putte dem i lukket anstalt, f.eks. behandling, f.eks. § 12-soning, f.eks. på-tampen-av-soning, at man får hjemmesoning når man har mulighet til å starte i arbeid og utdanning, gir det flere fengselsplasser til annet formål. Det er derfor det er så viktig at vi satser på det, for det kan vi gjøre ganske raskt – mye raskere enn å bygge store, nye sentrale fengselsinstitusjoner. Halden fengsel har det jo tatt nærmere 20 år å få på plass og koster 1,4 milliarder kr. Jeg tror å se hen til det og skape gode reaksjonsformer overfor det store grosset klienter som sitter i norske fengsler, og som egentlig bør kunne få andre straffereaksjoner, er fornuftig i mange retninger.

Spørsmål 12

Arve Kambe (H) [12:20:25]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til justisministeren:

«Politimesteren i Haugaland og Sunnhordland politidistrikt har lagt ned politiberedskapen i bl.a. Sauda og Suldal om natten grunnet problemer med å rekruttere politifolk i denne delen av distriktet og de muligheter ny arbeidstidsordning gir for organisering av politiarbeidet. Dette fremkommer i en artikkelserie i Haugesunds Avis 6. og 7. november 2009.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at det er tilstrekkelig bemanning på lensmannskontorer i Distrikts-Norge?»

Statsråd Knut Storberget [12:20:54]: Aller først har jeg lyst til å si til representanten Kambe at jeg er glad for at han stiller spørsmålet. Noe av det viktigste jeg kan gjøre, er å bringe klarhet i at man *ikke* har lagt ned politiberedskapen, for det kan skape mye utrygghet ute. At man har endret på noe av situasjonen, betyr ikke at man har lagt ned politiberedskapen.

Jeg har forelagt spørsmålet for Politidirektoratet, som opplyser at politiberedskapen ikke i noen del av politidistriktet har vært nedlagt på noe tidspunkt av døgnet. Det syns jeg representanten Kambe får ta med seg hjem til sitt distrikt og fortelle. Bemanningssituasjonen ved Sauda og Suldal lensmannsdistrikt samt Etne og Vindafjord lensmannsdistrikt gjorde at det ikke var mulig å dekke hele døgnet gjennom uka med mannskaper fra disse driftsen-

hetene. Det er viktig. I perioden 5. oktober til 16. november var det derfor nødvendig å dekke politiberedskapen i dette området med mannskap fra øvrige driftsenheter i politidistriktet. På bakgrunn av nyrekruttering til de aktuelle driftsenhetene og nye forhandlinger med de tilsatte er det fra 16. november laget nye tjenestelister. Dette medfører at man har aktiv tjeneste hele døgnet hele uka. Det er fint.

Videre opplyser Politidirektoratet at artikkelserien i Haugsunds Avis, som stortingsrepresentanten viser til, beskriver en situasjon som har utviklet seg over mange år. Hovedproblemet i det aktuelle lensmannsdistriktet har vært, som representanten Kambe også er inne på, rekrutteringssituasjonen for polititjenestemenn. Politidistriktet har gjennom mange år iverksatt flere tiltak for å rekruttere polititjenestemenn samt kompensere for ledige stillinger.

Inneværende år har politidistriktet i samarbeid med tilsatte iverksatt mer varige og robuste ordninger for å styrke politiberedskapen i hele politidistriktet. Ett av tiltakene har vært å samordne de politioperative ressursene bedre. Der mener jeg at vi har mye å gå på. Det gjelder ikke bare dette distriktet, men det gjelder over hele landet. Reserve-tjeneste som beredskapsordning er avvirket, og døgkontinuerlig aktiv patruljetjeneste er innført som tjenesteform i hele politidistriktet. Det er viktig å merke seg. Dette er tiltak som utjevner og styrker polititilbudet til publikum samt politiets evne til måloppnåelse.

Det er politimesteren som har ansvaret for ressursfordeling og tjenesteordninger i politidistriktet, og politimesteren vurderer om de tildelte ressursene skal benyttes til stillinger eller settes inn på andre viktige områder for å sikre hele politidistriktet en god polititjeneste. Det er altså politimesteren som disponerer mannskapet ut fra behov og beredskapsmessige hensyn.

Bemanningssituasjonen i politiet har vært en utfordring i flere år, først og fremst fordi det er utdannet for få politifolk. Det har jeg sagt mange ganger, og jeg tror jeg må gjenta det mange ganger også. Derfor har Regjeringa økt opptaket til Politihøgskolen til 552 elever i 2009. Vi økte det til 432 i 2007 og 2008, hva jeg erindrer, og representanten er sikkert kjent med at i budsjettet for 2010 ligger det inne et opptak på 720 studenter. Det har aldri vært så høyt før i Norge. Til sammenligning kan det nevnes at det i perioden 2006–2009 er tatt opp 648 flere politistudenter enn i perioden 2002–2005, da Høyre satt i regjering. I tillegg kommer som nevnt det rekordhøye opptaket til neste år. Dette gjør vi for å følge opp bemanningsplanen, slik at vi får flere politifolk ut.

I tiltakspakken som ble lagt fram i januar, er det dessuten opprettet 460 nye sivile stillinger i politiet. Det er vi i ferd med å gjøre nå i år, så vi kan frigjøre politifolk til å gjøre politioppgaver. Vi mener at vi kan frigjøre over 280 politifolk til dette.

Så vil jeg også vise til den avtalen som ble inngått nå i sommer. Den bidrog til at man får økt arbeidstida for mange politiansatte med en time. Det innebærer en ressursøkning, som jo nettopp dette distriktet har merket seg, som gjør at vi kan få aktiv tjeneste døgnet rundt. Dette innebærer at man til neste år øker politibudsjettet med hele 1,3 milliarder kr – det største løftet noen gang for politiet.

Så vi må vel si for norsk politis del at det er lys i enden av tunnelen.

Arve Kambe (H) [12:25:04]: Jeg takker for et grundig svar, som har noen mangler likevel.

Det som er Høyres utgangspunkt, er at politiet skal være tilstedeværende over hele landet, også i Distrikts-Norge. Det er ikke bare i dette politidistriktet det rapporteres om dårlig søkning, og at folk slutter i politistillingene. Andre statlige institusjoner, som helseforetak, har ganske gode tiltak for å stimulere f.eks. leger til faktisk å ta jobb ved distriktssykehus. Man har ikke muligheter på samme måte i politiet. Og det var det som var kjernen i mitt spørsmål til justisministeren: Er man villig til faktisk å legge noen store gulrøtter, og ikke bare knapper og glansbilder, i en post for å rekruttere polititjenestemenn til Distrikts-Norge på generell basis?

Når det er sagt, er jeg fullstendig klar over at politiberedskapen i hele distriktet har vært til stede. Problemet har vært, som befolkningen i Sauda og Suldal har påpekt, at det ikke har vært beredskap nattetid i Sauda og Suldal.

Statsråd Knut Storberget [12:26:07]: Jeg mener at det aller, aller viktigste vi kan gjøre for å få flere søkere til politistillinger over det ganske land, er å utdanne politifolk. Jo flere politifolk vi får, desto lettere blir det også å rekruttere i distriktene.

Så har jo distriktene sjøl mulighet til å komme med initiativer, som jeg har vært inne på i svaret, og som gjør sitt til at jeg mener at nå har vi en situasjon hvor det er mye lettere – og det vil bli lettere også framover – å rekruttere enn i den situasjonen vi opplevde to–tre år etter de svært lave opptakene man hadde da Høyre satt i regjering.

Jeg må si at jeg er imponert over Høyres ivrighet på dette feltet, men ikke fullt så imponert over et opptak til Politihøgskolen på 240 studenter i 2002, mens man altså nå utdanner tre ganger flere politifolk. Det er klart at det har bidratt til at det har vært vanskelig å rekruttere politifolk i løpet av de siste åra. Det tror jeg vil forbedre seg.

M a r i t N y b a k k hadde her overtatt presidentplassen.

Arve Kambe (H) [12:27:20]: Det imponerer ikke meg at statsråden husker tilbake til 2002. Det som er viktig, er hva som skjer framover i 2010, 2011 og 2012.

Mitt tillegsspørsmål til statsråden er: Oppfatter jeg statsråden rett når han sier at fra og med 16. november – altså for to dager siden – er det faktisk tilstedeværende nattevakter som er våkne, i Sauda og Suldal? Eller mener statsråden at den beredskapen som politimesteren la opp til, faktisk var i nærheten, definert som rundt om i Haugegesund, Karmøy eller Tysvær – i hvert fall en times kjøretur fra Sauda og Suldal? Det trenger jeg en oppklaring på.

Dessuten er det sånn, siden man er inne på rammer, at Høyre har en betydelig økning av politiets rammer, på 158 mill. kr, som er en betydelig større økning enn det justisministeren har klart å få til gjennom sin regjering.

140 mill. kr av det er satt av til drift, noe som gir rom for økt bemanning også i dette politidistriktet, gjerne i små lokalsamfunn.

Statsråd Knut Storberget [12:28:24]: Jeg viser til mitt svar når det gjelder det distriktet som representanten Kambe spør om. Jeg mener at det lover godt for distriktene når det gjelder spørsmålet om beredskap.

Men jeg må med respekt å melde si at når det gjelder det å øke politibudsjetter, så har vi aldri vært i nærheten av en så stor økning som det Regjeringa har presentert i løpet av de siste åra, for ikke å glemme det siste budsjettet vi har lagt fram, på 1,3 milliarder kr. Det er over 13 pst. vekst. Budsjettet har aldri vært så stort, selv ikke da Høyre satt i regjering. Så jeg syns ikke det er noe å skamme seg over.

Når det gjelder behovet vi har for å peke på 2002 og 2003, henger det for det første sammen med at da hadde Høyre ansvar, for det andre at det har konsekvens inn i 2004, 2005, 2006, 2007, 2008 og 2009. Det er jo avgjørende. Når en da tok opp få politihøgskolestudenter, har vi få å ta av nå, når vi skal plassere polititjenestemenn, enten det er i Sauda eller andre steder. Det har Regjeringa gjort noe med, og jeg er glad for at Høyre også støtter de høye opptakene som Regjeringa har foreslått.

S p ø r s m å l 1 3

Fra representanten Elisabeth Røbekk Nørve til olje- og energiministeren:

«Forsyningssituasjonen for elektrisk kraft i Midt-Norge har de siste årene vært anstrengt, noe som bl.a. har ført til at regionen har vært eget prisområde for elektrisk kraft. Rauma Energi har planer for opprustning av Verma kraftverk i Møre og Romsdal som kan øke produksjonen av fornybar energi i regionen. Flytting av inntaket for kraftstasjonen til Storhaugen ville kunne øke årlig kraftproduksjon fra 70 til 150 GWh.

Vil statsråden bidra til at Rauma Energis planer om opprustning av Verma kraftverk kan realiseres?»

Presidenten: Dette spørsmålet bortfaller.

S p ø r s m å l 1 4

Fra representanten Henning Skumsvoll til olje- og energiministeren:

«Sentrale rød-grønne politikere har uttrykt seg svært kritisk overfor Statoil. Sosialistisk Venstrepartis Inga Marte Thorkildsen uttalte på NRK Dagsnytt 18 at «Statoil driver en massiv lobbykampanje på bakgrunn av svært tvilsomme tall og fakta, for å presse fram oljeboring i noen av våre mest sårbare og verdifulle naturområder (...)». Senterpartiets Liv Signe Navarsete mener Statoil ikke bør mene noe om oljeboring ved Lofoten og Vesterålen.

Reflekterer disse utsagnene Regjeringens politiske linje?»

Presidenten: Dette spørsmålet bortfaller, da spørren er syk.

Spørsmål 15

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Terje Halleland til olje- og energiministeren, vil bli besvart av finansministeren som rette vedkommende.

Terje Halleland (FrP) [12:29:52]: Jeg vil stille følgende spørsmål til finansministeren:

«Konkurransedyktige rammebetingelser er viktig for norske bedrifter. Fremskrittspartiet mener man må unngå å møte globale miljøutfordringer med særnorske avgifter/kostnader. Regjeringen har derimot skrytt av at de har innført verdens strengeste klimaregime. I valgkampen uttrykte dog Norsk Hydro bekymring for CO₂-kostnadene som følge av klimapolitikken. Arbeiderpartiets Tore Nordtun hevdet da at Regjeringen jobbet med ordninger som skulle redusere belastningen av særnorske/europeiske CO₂-kostnader.

Hvor står dette arbeidet?»

Statsråd Sigbjørn Johnsen [12:30:41]: Regjeringen har en offensiv klimapolitikk og ambisiøse mål. Disse målene er en del av Stortingets klimaforlik og støttes av alle partier unntatt Fremskrittspartiet. Klima er et globalt problem, og klimaskaden er uavhengig av hvor utslippet skjer. Regjeringen arbeider derfor aktivt for en global avtale som omfatter alle land og sektorer. En bred avtale vil medvirke til at konkurrerende virksomheter stilles overfor de samme kostnadene ved å slippe ut CO₂.

Norge var et av de første landene som innførte en avgift på utslipp av CO₂. Store deler av norske utslipp ble ilagt kvoteplikt da Norge ble en del av EUs kvotesystem fra 2008. De sektorene som er omfattet av kvotesystemet, er i stor grad sammenfallende med sektorer i EU. Landbasert industri i Norge er, i likhet med tilsvarende sektorer i EU, tildelt gratiskvoter. Kvotepliktig landbasert industri er fritatt for CO₂-avgiften.

Miljøverndepartementet inngikk 11. september i år en avtale med Norsk Industri om frivillige reduksjoner av utslipp fra norsk prosessindustri, som verken er kvotepliktig eller betaler CO₂-avgift.

EUs kvotesystem vil fra 2013 bli utvidet, slik at også store deler av prosessindustrien blir omfattet av kvotesystemet. Alle virksomheter som er en del av EUs kvotesystem, vil i utgangspunktet derfor stå overfor den samme prisen på CO₂-kvoter.

Regjeringen har i sin politiske plattform varslet at utslipp fra kraftintensiv industri skal reguleres innenfor EUs kvotesystem.

Samlet sett mener jeg dette viser at dagens norske klimavirkemidler ikke avviker vesentlig fra dem som benyttes i andre europeiske land som fører en aktiv klimapolitikk.

Jeg viser for øvrig til kapittel 7 i Nasjonalbudsjettet

2010, der Regjeringen har gitt en mer samlet framstilling av arbeidet med en bærekraftig utvikling.

Terje Halleland (FrP) [12:32:45]: Jeg takker for svaret.

Jeg vet ikke om det helt var dette svaret næringen så for seg da representanten Nordtun i valgkampen gav uttrykk for at man skulle redusere norske særordninger som belastet norske bedrifter mer enn konkurrerende bedrifter.

Norske bedrifter må altså, i motsetning til bedrifter ellers i Europa, betale for nye utslipp. Jeg trodde Regjeringens målsetting var å sikre rammebetingelser som er tilpasset våre konkurrenters, slik at det er de beste og mest miljøvennlige bedriftene som overlever, og ikke de som velger å etablere seg i land med et mindre strengt eller intet miljøregelverk.

Tror Regjeringen at bedrifter allikevel vil etablere seg i Norge – når rammevilkårene er dårligere enn i våre naboland?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [12:33:31]: Jeg viser til det svaret jeg nettopp gav, hvor et hovedpoeng var å se på det som nå skjer i EU. Jeg viser også til det som står i Regjeringens politiske plattform, f.eks. «at utslipp fra kraftintensiv industri skal reguleres innenfor EUs kvotesystem».

Men det er en balanse mellom på den ene siden å drive en aktiv og framtidsrettet klimapolitikk og på den andre siden å ta hensyn til egen industris konkurransevne. Dette er også et av de sentrale spørsmålene i EU, fordi en ser at det kan være en viss mulighet for såkalt karbonlekkasje, dvs. at produksjonen flyttes til land der vilkårene er mer liberale når det gjelder CO₂-utslipp. Dette understreker vel behovet for at en får til en omfattende og forpliktende klimaavtale i København, en avtale der en også tar slike hensyn inn over seg.

Terje Halleland (FrP) [12:34:34]: Jeg takker igjen statsråden for svaret.

Igjen: Norske bedrifter må altså, i motsetning til bedrifter ellers i Europa, betale for nye utslipp. Skal utslippene reduseres totalt sett, må antall kvoter begrenses. Hvis det er tanken på miljøet som ligger bak fordelingen av klimakvotene, hvorfor vil ikke Regjeringen da fjerne de kvotene som ikke er blitt solgt til nye bedrifter, istedenfor å selge dem tilbake til det europeiske handelssystemet?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [12:35:05]: Jeg viser kort og godt til det svaret jeg allerede har gitt.

Jeg tror det vil bli rikelig anledning til å komme tilbake til en diskusjon om dette – både før og etter klimatoppmøtet i København – for dette er en viktig sak, som vi nok ikke vil bli ferdig med i spørretimen i dag.

Spørsmål 16

Siri A. Meling (H) [12:35:43]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til olje- og energiministeren:

«Det er 6 år siden sist det ble fremlagt en stortings-

melding om petroleumsvirksomheten, hvor Stortinget fikk anledning til å diskutere helheten i norsk petroleumspolitik. Det ble ikke lagt frem en slik melding i 2005–2009. I Soria Moria II varsles det at Regjeringen vil gjennomgå petroleumspolitikken i en egen stortingsmelding.

Når kan Stortinget forvente at en melding om petroleumsvirksomhet blir lagt frem?»

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:36:17]: Petroleumsvirksomheten er viktig for å sikre statens inntektsgrunnlag og – ikke minst – sysselsettingen her i landet. Virksomheten skal skje innenfor de rammene vi setter for bærekraftig utvikling.

Norge skal framover bidra til Europas energisikkerhet. De globale rammene for petroleumsvirksomheten er i forandring, bl.a. som følge av endringer i de internasjonale energimarkedene og i energi- og miljøpolitikken rundt i verden.

Utfordringene og mulighetene på norsk sokkel er også i forandring. Slike utviklingstrekk vil kunne medføre behov for justeringer i petroleumspolitikken. Regjeringen vil gjennomgå petroleumspolitikken i en egen stortingsmelding, som representanten Meling nevnte. Jeg vil legge opp til en bred og omfattende prosess i forbindelse med arbeidet med meldingen. Min beste vurdering pr. i dag er at en forsvarlig og fornuftig ramme rundt et slikt arbeid bør være om lag et år.

Siri A. Meling (H) [12:37:17]: Jeg takker statsråden for svaret.

Jeg antar at statsråden godt kjenner til at bransjen i dag opplever en veldig krevende situasjon, hvor prosjekter settes på vent eller skrinlegges, og hvor oljeleverandørindustrien må permittere eller si opp medarbeidere.

Høyre er ekstremt opptatt av at vi klarer å bevare det som kanskje er vårt viktigste konkurransefortrinn, nemlig kompetanse. Bransjen etterlyser den langsiktigheten en helhetlig diskusjon som en petroleumsmelding gir oss. Synes statsråden, i dagens situasjon, at det er tilfredsstillende å kunne legge frem en melding først i 2010 – om et år – og kan det være aktuelt med strakstiltak?

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:38:12]: Det viktigste som en regjering kan gjøre, og som jeg har gjort, er å komme med tiltak på relativt kort sikt – og det er å kjøre de nummererte konsesjonsrundene. Jeg har stor tro på at en petroleumsmelding blir et viktig bidrag til den langsiktige olje- og gasspolitikken i Norge, men den situasjonen som representanten Meling beskriver – som jeg er helt enig i – er krevende for deler av industrien.

Det er en selektiv krise vi ser ute. Deler av industrien har godt med oppdrag, men særlig den tradisjonelle verftsindustrien sliter veldig. Det er bekymringsfullt. Når det gjelder den krisen som beskrives, er det å komme i gang med nye utbyggingsprosjekter og sørge for at næringen har arbeid, også om noen få år, som er svaret. Der har jeg levert, ikke minst gjennom den 21. konsesjonsrunden, som jeg satte i gang for svært kort tid siden.

Siri A. Meling (H) [12:39:15]: Jeg takker igjen for svaret. I den runden som statsråden viser til, er det vel riktig å si at det ikke er nye lovende leteareal.

Petroleumsnæringen står for så mye som en tredjedel av statens inntekter, og Norge er avhengig av disse inntektene. Med de ekspansive budsjettene som Regjeringen legger frem, er vi ekstra avhengig av fremtidige inntekter fra petroleumssektoren. Det å ha forutsigbare og kjente rammebetingelser på sikt, er helt avgjørende for satsing.

Mange vil mistenke de rød-grønne partiene for stor uenighet internt, og at det er det som gjør at de har brukt så lang tid på å komme fram med en ny petroleumsmelding. Har statsråden forståelse for den usikkerheten som skapes i næringsklyngen, ved at det har tatt så lang tid før vi får en petroleumsmelding lagt på bordet?

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:40:15]: Jeg har den største forståelse for næringens ønske om forutsigbarhet og muligheten for å planlegge på lang sikt – jeg har selv drevet næringsvirksomhet – at man ser hva som ligger noe foran i løypa. Der er jeg helt enig.

Med hensyn til oppfølgingen fra representanten Meling på det, at den politikken vi har ført, ikke har bidratt til det, er jeg ikke enig. Jeg mener vi tydelig har presentert Regjeringens politikk gjennom forvaltningsplanarbeidet som vi leverte i vår, hva gjelder både Barentshavet og Norskehavet. Når vi nå i tillegg kommer med nummererte runder og TFO-tildelinger, representerer det rammene for olje- og gassvirksomheten i Norge, og vi ser også at aktivitetsnivået på norsk sokkel i historisk sammenligning er høyt.

Spørsmål 17

Fra representanten Torgeir Trældal til landbruks- og matministeren:

«Nationen har mandag 9. november 2009 et oppslag på at miljøtrusselen fra økende nitrogen- og fosforutslipp kan minske kraftig dersom jordbruket i framtida tar i bruk urin fra mennesker som gjødsel. Hver voksen person produserer 400–500 liter urin pr. år. Det er nok gjødsel til å produsere 200 kilo hvete, som igjen gir 350 brød. Thomas Cottis, høgskolelektor ved Høgskolen i Hedmark, uttaler: «Urin fra det norske folk er nok til å gjødsle hele det norske kornarealet hvert år.»

Hva mener statsråden om dette forslaget?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 18

Presidenten: Dette spørsmålet, fra Per Roar Bredvold til landbruks- og matministeren, vil bli besvart av olje- og energiministerens på vegne av landbruks- og matministeren.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:41:38]: Jeg ønsker å stille landbruks- og matministeren følgende spørsmål, men som jeg skjønner, vil det bli besvart at olje- og energiminister.

«Mange landbrukseiendommer blir stående tomme både i Hedmark og ellers i landet på grunn av prisregulering, dvs. en makspris på eiendommer satt på grunnlag av gårdens mulige avkastning. Dette fører til at en del eiendommer som ville blitt solgt, ikke blir det, da salgssummen blir for lav.

Vil statsråden bidra til at vi får en oppmyking av denne regelen slik at den forsvinner?»

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:42:15]: Jeg tror representanten er vel kjent med at saken har vært diskutert ganske mange ganger i denne salen i forrige stortingsperiode. Det som der framkom, var at denne Regjeringen er opptatt av dem som vil inn i landbruket, og at priskontrollen er begrunnet ut fra det hensynet. Det er et valg man tar, om man er mest opptatt av dem som skal inn, eller dem som skal ut.

Dette skal bidra til å sikre rekruttering av aktive næringsutøvere og legge til rette for eierskap som gir grunnlag for langsiktig god ressursforvaltning. Det skal dessuten legge til rette for inntektsmuligheter og sosiale forhold, som skaper stabile heltids- og deltidsarbeidsplasser i landbruket.

Skal disse målene nås, bør prisnivået reflektere verdien på eiendommens driftsgrunnlag og den verdien eiendommen har som bosted, samtidig som det ikke stilles krav om en urimelig høy egenkapital. Denne tilnærmingen er godt forankret i denne salen, som jeg nevnte, senest ved behandlingen av endringene i landbrukslovgivningen i vår. Da uttrykte et flertall i næringskomiteen, alle unntatt representantene fra Fremskrittspartiet og Høyre, at «det er viktig å holde fast på at det er bruksverdien til landbruksformål og kostnadsnivået for landbruksbygg som skal danne grunnlaget for prissettingen».

I all praktisk politikk er det selvsagt slik at man med det som basis også må se på behovet for å foreta en avveining mellom ulike samfunnsmessige mål. Det er f.eks. også ønskelig at bebygde landbrukseiendommer brukes som bolig. Særlig for eiendommer med svake landbruksressurser og med bosettingsmessige kvaliteter av noe omfang, er det derfor viktig at de reglene som jeg her viser til, ikke er til unødig hinder for at landbrukseiendommer kommer for salg, enten kjøperen skal bruke den i næringsøyemed eller bosettingsøyemed.

I Ot.prp. nr. 44 for 2008–2009 ble det foreslått at boverdien i forbindelse med prisvurderingen skal øke. Formålet med forslaget er å øke omsetningstakten på landbrukseiendommer og redusere avstanden mellom markedsverdi og konsesjonspris, slik at presset på prisreguleringene reduseres. Forslaget ble støttet av flertallet i Stortinget.

Landbruks- og matministeren har også satt i gang et arbeid med gjennomføringen av dette forslaget. Endringene kan legge til rette for at færre landbrukseiendommer blir stående tomme, både i Hedmark og ellers i landet, men det er grunn til å ha en nøktern tilnærming til eventuel-

le følger av endringene. Erfaringsmessig er det ikke bare prisen som teller når noen overveier å selge en landbrukseiendom. Tilknytning til eiendommen veier f.eks. tungt for mange.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:44:56]: Jeg takker statsråden for svaret.

Det er riktig at dette har vært diskutert før. Nå er det et nytt storting, en ny minister og jeg prøver igjen, for dette er et viktig spørsmål. Det er viktig ute i distriktene, fordi det står en del tomme bygninger på gårdsbruk, de brukes ikke. De som har eid dem, bygd dem eller arvet dem, ønsker ikke mer eller mindre å gi dem bort på grunn av at salgsprisen blir for lav. Da beholder de heller eiendommen, og noen ganger resulterer det i at bygningene blir stående tomme, det utføres ikke vedlikehold og jorda forpaktes bort. Det skaper ingen vekst. Jeg tar dette spørsmålet opp på nytt fordi det er så viktig. Det kan være greit og bra at man er opptatt av dem som vil inn i landbruket, men det er også noen som vil ut, men de vil ikke gi bort livsverket sitt. Skal man stoppe eller redusere en forgubbing, må man se på pris.

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:45:59]: Jeg er helt enig i at det å fokusere på at det er aktive drivere til stede på gårdsbrukene ute i Distrikts-Norge, er en prioritert målsetting. Så mener jeg at den store forskjellen mellom politiske partier i Stortinget går på viljen til å legge til rette for næring. Slik sett er det litt spesielt at Fremskrittspartiets representant er så opptatt av denne problemstillingen når man samtidig ser det som nå skjer i disse dager i Stortinget når det gjelder viljen til faktisk å støtte opp under et aktivt landbruk ute på bygda. En kan være veldig opptatt av pris ved salg av en eiendom med en viss boverdi, men hvis en virkelig skal sørge for at mange gårdsbruk blir stående tomme, handler det om å følge Fremskrittspartiets resept gjennom ikke å ville bruke penger på distriktspolitikk og landbrukspolitikk, og slik sett gjøre det uinteressant eller umulig å overta og kjøpe gårdsbruk i Distrikts-Norge.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:47:02]: Jeg takker for kommentarene, som jeg ikke er enig i. Jeg mener at Fremskrittspartiet har den beste politikken også når det gjelder distriktspolitikk og det å drive landbruk.

Spørsmålet her gjelder en kjøper og en selger som blir enige om en pris. Så går dette til politisk behandling, og flertallet av politikerne sier at prisen er for høy, det blir ikke noe salg. Det finnes kjøper til en gård, det finnes selger, og de er enige om prisen, men det er det politiske systemet, flertallet av politikerne i den enkelte kommune, eventuelt fylke, som sier nei på grunn av at prisen er for høy.

Det handler ikke om at prisen er for høy for den enkelte kjøper. Når man ønsker å kjøpe en landbrukseiendom, har fått lån og har en viss egenkapital og ønsker å satse på dette enten som enkeltperson eller som familie, synes jeg det er – unnskyld uttrykket – litt dumt at man ikke kan ha en oppmyking når det gjelder dette, nettopp for å slippe forgubbing og kunne få inn nye krefter.

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:48:08]: Det er slik at hvis en skal ha inn de nye kreftene, må en ha en politikk som gjør det mulig å komme inn. Hvis en får en fri prisfastsetting hvor boverdi, plassering av eiendom er det som er gjeldende, vil en se på et stort antall gårdsbruk i Norge at det er noe annet enn bruksverdien som er reflektert i salgssummen. Det vil nettopp bidra til det som representanten Bredvold er opptatt av *ikke* skal skje, at en ikke får inn unge mennesker i landbruksnæringen. Svært mange landbrukseiendommer vil ha en alternativ verdi i markedet, som er langt utover det som er avkastningen på gårdsbruket ved landbruksproduksjon. Det vil da gjøre det umulig for unge, engasjerte mennesker som har lyst til å komme inn i næringen, å kjøpe disse gårdsbrukene, fordi det rett og slett ikke er mulig å forrente lån og egenkapital ved tradisjonell landbruksdrift, og det er kun de som har kapital til å vurdere eiendommen ut fra boverdi, som har mulighet til å gå inn og kjøpe eiendommen. Det vil være et drastisk forslag for å utestenge unge, engasjerte framtidige bønder fra landbruksmarkedet.

Spørsmål 19

Presidenten: Dette spørsmålet, fra Svein Flåtten til fiskeri- og kystministeren, er overført til finansministeren som rette vedkommende.

Svein Flåtten (H) [12:49:40]: Jeg må si det er gledelig at finansministeren selv vil svare for de synspunkter den nye fiskeri- og kystministeren har hatt på formuesskatten tidligere og antakelig nå har – det ser jeg frem til med glede og spenning. Spørsmålet var slik:

«Statsråden har ved flere anledninger på en fortjenestefull måte tatt et oppgjør med den del av skattepolitikken som beskatter en bedrifts driftsmidler via formuesskatten. Ikke minst innen fiskeri og oppdrett, med mange små aktører, medfører en økt beskatning av driftsmidlene, som vi har sett de senere år, en økt utrygghet for arbeidsplassene.

Kan vi regne med at statsråden vil fortsette å hevde sitt velbegrunnede syn på denne beskatningen også innenfra den regjering hun er medlem av?»

Statsråd Sigbjørn Johnsen [12:50:35]: Regjeringen er opptatt av å føre en politikk som bidrar til økt verdiskaping. Den politiske plattformen for Regjeringen legger grunnlaget for en politikk for fellesskap, verdiskaping og rettferdighet. Vi vil arbeide for et skattesystem som gir stabile inntekter til fellesskapet, bidrar til rettferdig fordeling, et bedre miljø, fremmer sysselsettingen og verdiskapingen i hele landet og bedrer måten økonomien skal virke på.

Regjeringen har sagt at vi i denne stortingsperioden vil videreføre det samlede skatte- og avgiftsnivå som i dag. I tillegg har vi sagt at det innenfor dette nivået er rom for å skape en bedre fordeling.

Regjeringen har i forrige stortingsperiode vist at det er mulig innenfor en stabilt skatte- og avgiftsnivå å føre en mer rettferdig skattepolitikk, samtidig som en sikrer en

forutsigbarhet som gjør det attraktivt å investere og drive næringsvirksomhet i Norge. For å sikre effektiv ressursbruk er det vesentlig at ulike næringer og bedrifter står overfor mest mulig like skattemessige vilkår. Det gjelder også for formuesskatten. Regjeringen har gjennom endringene i formuesskatten sikret bedre samsvar mellom skatten og folks skatteevne uavhengig av hvordan formuen er satt sammen.

For enslige skattytere er bunnfradraget tredoblet, mens det er mer enn femdoblet for ektepar. Regjeringen foreslår i budsjettet for 2010 en ytterligere økning av bunnfradraget til 700 000 kr for enslige skattytere og til 1,4 mill. kr for ektepar. Dette vil også komme næringslivet til gode og selvsagt enkeltpersoner som er eiere i næringsvirksomhet. Deres aksjer ville muligens vært gjenstand for formuesskatt.

Svein Flåtten (H) [12:52:29]: Jeg takker for svaret. Det tolker jeg slik at den statsråden jeg stilte spørsmålet til, ikke kommer til å fortsette å hevde sitt syn på formuesskatten, men står på det som er Regjeringens offisielle syn.

Så synes jeg det er positivt at statsråden i sitt svar omtaler dette som opposisjonen og Regjeringen er uenige om. Vi mener – i hvert fall fra Høyres side – at formuesskatten er uheldig for bedriftene. De endringer som har vært gjort, har gått mer på bunnfradragene og har betydd relativt lite for små og mellomstore bedrifter. Det som er positivt, er at statsråden nå ikke lenger omtaler dette som «skattelettelse til de rikeste». Kan han si noe om at det er et begrep som man kanskje vil forlate mer i debatten?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [12:53:40]: For det første kan jeg forsikre representanten Flåtten om at i regjeringslokalet er det høyt under taket. Det luftes mange meninger og ulike meninger, men det synet som kommer ut i form av statsbudsjett, proposisjoner og meldinger til Stortinget, er Regjeringens syn. Men debatten kan være både livlig og interessant.

Når det gjelder det siste som representanten var inne på, er jeg opptatt av at en skal skatte etter evne og få etter behov, som på en måte er det gyldne prinsippet når det gjelder skattlegging. Det betyr at de som har store formuer, vil bli gjenstand for en noe større formuesbeskatning enn de som har små formuer. Det er Regjeringens linje gjennom det vi har gjort de siste årene i forbindelse med bunnfradraget, at folk med små og moderate formuer enten skal slippe formuesskatt eller få liten belastning ved den.

Svein Flåtten (H) [12:54:36]: Jeg ser at vi ikke kommer noe særlig videre med dette i dag. Det gjorde vi for så vidt heller ikke i den foregående perioden med den forrige finansministeren.

Et eksempel: Høsten 2009, under vanskelige tider for næringslivet, betaler eierne en formuesskatt som bygger på verdier som faktisk ligger så langt tilbake som mer enn halvannet år, ved at skjæringsdatoen for formuesskatten ligger så langt tilbake, altså på den historiske toppen vi hadde i norsk næringsliv og i konjunktorene. Det

er en betydelig belastning for mange bedrifter som nå befinner seg i en vanskelig situasjon: verkstedindustrien, leverandørindustrien osv.

Synes ikke finansministeren at det er et tankekors som kanskje kan skyve han inn på litt andre tanker i løpet av de årene som ligger foran ham?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [12:55:42]: En skal aldri forskuttere de meninger en kanskje kommer til å ha om en stund – det er det motsatte som ofte er problematisk for politikere; en blir konfrontert med sine tidligere uttalelser. Men når det er sagt, er det slik at i forbindelse med finanskrisen la Regjeringen inn betydelige tiltak for å bygge opp under aktiviteten i økonomien, og inkludert i den pakken var det også tiltak for å lette belastningen på bedrifter.

Ellers er det nok riktig som representanten Flåtten sier,

at vi kommer tilbake igjen til dette i ulike sammenhenger, og vi får vel en ny mulighet om en ukes tid – i finansdebatten.

Presidenten: Dermed er sak nr. 1 ferdigbehandlet.

Sak n r. 2 [12:56:29]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat. Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 12.57.
